

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 9)

"Gazeta" este în fă-care di.
Abonament pentru ANUL - Ungaria
Pe un an 12 fl., pe 6 lu-
ni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la tôte ofi-
ciile postale din ținra și din ar-
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
nr. 22 etagiul I. pe un an
10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dușul în
casă: Pe un an 12 fl. pe
șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
în esemplar 5 or. v. a. séu
15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și
inserțiunile suntŭ a se plă-
tinaute.

Nr. 50.—Anul LIV.

Brașov, Duminecă 3 (15) Martie

1891.

La cestinnea asilelor de copii.

Dămŭ locŭ cu plăcere următorului articolŭ,
ce ni-lŭ trimite unŭ amicŭ alŭ fôiei nôt-re din
părțile de mēdă-nopte ale Ardealului:

De câte ori îmi trece prin minte
acestŭ monstru, plămăditŭ în creeri
unguresci, totdeauna mă înfiorŭ și
mă gândescŭ la relele, ce va pro-
duce între noi. Nu asilele, ca atari
mă inspăimēntă, căci ele așa cum
le-au gânditŭ, cum le-au croitŭ pă-
rintele lorŭ și cum le-au aședatŭ
alte state și alți ômenŭ mai cu
minte decâtŭ stăpânii nôt-ri — nu
potŭ să fiă decâtŭ folositoare, și
noi Români, ca ômenŭ iubitorŭ
de progresŭ hotărîtŭ le amŭ îm-
brățișa. Mă inspăimēntă însă dis-
pozițiunile ciudate, de care bișbăe
acestŭ proiectŭ, și aluatulŭ le-
tiosŭ din care e compusŭ. Ca să
tacŭ astădată de tôte acele dis-
pozițiuni draconice pomenite de
atâtea ori în diarele nôt-re și în
tôte adunările de protestare, voi
scormoni în treacătŭ unele, despre
carŭ nu s'a prea vorbitŭ, dér carŭ
nu trebuie să le perdemŭ din ve-
dere.

Asilele de copii suntŭ a se des-
chide în Ardealŭ și Ungaria, între
Români, Sași, Sêrbi, Slovaci etc.
Fia-care școlă de acestŭ soiŭ va fi
condusă de o îngrijitoare, care
trebuie necondiționatŭ să scie limba
maghiară perfectŭ; dér unde se
amintesc baremi în treacătŭ, că
îngrijitoră trebuie să scie totŭ
așa de perfectŭ și limba maternă
a copiilorŭ? Ni-se va obiecționa
că acesta se înțelege de sine. —
Oho! cu înțelesulŭ de sine amŭ
pătitŭ o de sute de ori, că ne-amŭ
friptŭ, și cine se frige odată, acela
sufă și în rece. La alegerea și de-
numirea îngrijitoră noi n'avemŭ
cuvēntŭ, inspectorulŭ reg. de școlē
fiindŭ din botezŭ șovinistŭ va ține
ore sēmă de această trebuință? Ce-lŭ
îndatoresce la acesta? Oho!

Eu mă temŭ, că și îngrijitoră
română va fi dată afară din asilŭ
sub cuvēntŭ, că vorbindŭ cu copii

romănesce, sub acesta clocitură
vorŭ ieși din copii totŭ atâtea pui
de daco-români, carŭ vorŭ prinde
Ungaria de tørtă și o vorŭ înturna
cu apusul spre răsăritŭ; și mă
rēmășescŭ, că nu se va afla nici
unŭ Ungurŭ să ne spună: unde
și când amŭ mai înturnatŭ noi
țera pe dosŭ?

Totŭ atâtŭ de ciudată este și
aceea dispozițiune din legea asi-
lelor de copii, care dăce, că acelŭ
părinte séu crescătorŭ, care va
dovedi, că copilulŭ lui este acasă
destulŭ de bine îngrijitŭ, va fi
mântuitŭ de îndatorirea de a-lŭ
trimite în asilŭ.

Ce firŭ unsŭ cu miere și trasŭ
printre buze! Stândŭ acesta așa
cum o spune slova legeri, apoi ce
mai luptămŭ noi Români contra
asilelorŭ? Dovedimŭ simplu, că
copii nôt-ri suntŭ bine îngrijiti
acasă, așa n'avemŭ să-i trimitemŭ
în asilŭ, și apoi ce ne mai pôte
ajunge? — Nicŭ Stanŭ, nicŭ Branŭ
și nicŭ unulŭ nu-și trimite copii și
dela unŭ timpŭ asilulŭ se închide
ca netrebuitorŭ.

Dér!! Să nu ne amăgescă ni-
mica, scimŭ bine cum esplică stă-
pânii legea totŭ în partea lorŭ.

Mai întâiŭ nu scimŭ, că ore
acei părinți, carŭ vorŭ dovedi, că
copii lorŭ suntŭ acasă destulŭ de
bine îngrijiti: trebuie séu nu, să
plătescă cele 30%.

Noi vomŭ dăce, că nu, căci
așa e dreptulŭ, stăpânii vorŭ dăce
că da, căci așa vrēu d-lorŭ.

După înțelesulŭ legeri inspec-
torulŭ reg. de școlă va fi acela
care va cerceta: decâtŭ copilulŭ este
acasă la părinți bine îngrijitŭ séu
ba. Și suntŭ mai multŭ ca sigurŭ,
că „măria sa“ peste totŭ la noi
va afla, că copii n'au acasă în-
grijirea de lipsă, căci nu vorbesce
nimenŭ ungueresce cu ei. Și cine
va dăce, că n'are dreptŭ? A nôt-re
vorbe nu se primescŭ. Mai marii?
Negreșitŭ vorŭ da dreptŭ inspec-
torului pe motivulŭ, că în asile
copii suntŭ a se instrua și în

limba maghiară, ba... mai cu sēmă
în limba maghiară, — acesta fi-
indŭ scopulŭ lorŭ de căpeteniă;
și constatându-se, că copii acasă
nu vorbesce ungueresce, acesta va
forma fără îndoială unŭ grava-
menŭ, o posnă din cele mai mari,
pentru a fi duși cu sila la asilŭ.

Încă nu putemŭ fi în clarŭ,
cum se va face această cercetare.
Suntŭ 10, 20, 100, 200 părinți în-
tr'o comună, carŭ nu-și vorŭ tri-
mite copii în asilŭ sub cuvēntŭ,
că ei pörtă acasă destulă grijă
de copii lorŭ. Ce va fi atunci?
Va ieși inspectorulŭ în comună
să constateze? Va merge elŭ în
10, 20, 50 comune? Séu merge-
vorŭ părinții la elŭ? Ori vorŭ
trebui să reclameze, bună oră
cum reclamază părinții, carŭ vorŭ
să scape feciorii dela milițiă? Ce
anomalii! Ce absurdități!

Dér apoi câte mai suntŭ la
noi, la Români, despre carŭ legea
nu ține contŭ și nu vrea să scie
nimica! Spre pildă:

În satele nôt-re, unde casele
locuitorilorŭ — mai cu sēmă în
părțile muntose și delurose —
suntŭ foarte împrăștiate, suntŭ pă-
rinții de 3, 4, 7 kilometri departe
de școlă. Nicŭ-odată copilulŭ de
3—5 ani singurŭ nu-lŭ potŭ trimite
la asilŭ, ci trebuie să-lŭ ducă tata,
mama, sau altulŭ din familiă; și
de cele mai multe ori, când suntŭ
ploi, tină, apele crescute, viscole,
troene de zăpadă trebuie să-lŭ ducă
în spate. Apoi ce face mama,
care mai are acasă unulŭ séu doi
mai micŭ și n'are cu cine să-i lase,
căci tata e dusŭ la lucru?

Sera, paremi-se, eră trebuie
dusŭ acasă copilulŭ, dér mama nu
mai pôte merge după elŭ, căci...
câte are ea de făcutŭ?

Ce perdere de timpŭ, ce bat-
jocură!!

Încă ceva. Scimŭ, că poporulŭ
nostru în cea mai mare parte e sê-
racŭ. Până-i copilulŭ lui mai micŭ,
de 2—4 ani se jôcă și-și petrece
prin casă și prin curte, și fiind-că

nu prea „iese între ômenŭ“ lŭ
ține desculțŭ, cu capulŭ desco-
peritŭ, pe trupŭ cu-o cămășuță
lungă, căci nu mai are de undă
cumpăra la toți încălțăminte și
pălării; apoi acasă mănăcă copilulŭ,
ce dă Dumneșeu, și mai bunŭ și
mai slabŭ, o lēcă de mămăligă
caldă séu rece, doi trei baraboi
friptŭ séu ferți, ceva pâne de cu-
curuză, de mestecătură, ba pôte
și de hrișcă, care e nêgră, dér e
bună și sănătôsă, trage apoi apă
rece și e sătulŭ și sănătôsŭ; ei!
dér când îlŭ duci „între ômenŭ“
trebuie altmintrelea îmbrăcatŭ, căci
de este omulŭ câtŭ de sêracŭ i-e
rușine a-lŭ scôte golŭ și sdren-
țurosŭ; mănăcarea cu care se mulță-
mesce copilulŭ acasă nu i-o pôte
pune merinde la asilŭ, căci i-e
rușine lui, și i va fi rușine și lui
Ionelŭ, cândŭ alții lŭ vorŭ vedē
mănăcândŭ „baraboi friptŭ.“ Apoi
măne Ionelŭ și Măriora nu va su-
feri mămăliga în traistă, ci va
pofti pâne albă, căci de aceea au
vêdută ei la alți copii.

Când copilulŭ e mai mărișorŭ,
de 8, 9 ani se schimbă lucrulŭ,
merge și vine singurŭ și mănăcarea,
bună-rea o mănăcă acasă, unde nu
i-se uită străinii „în gură“, și nu
scie nimenŭ, ce „are în mațe.“

Tôte se potŭ decâtŭ vrē omulŭ,
vorŭ dăce cei bogăți și cei dela
masa mare. Apoi de! se potŭ la
10, dér ce facŭ ceilalți 100, carŭ
n'au nicŭ purcelŭ, nicŭ cățelŭ la
casă, și trăescŭ numai din mână
în gură, cum vorŭ fi mulți, foarte
mulți și între poporulŭ maghiarŭ.

Și după tôte aceste necazuri,
care — să dăcemŭ că le-amŭ putea
îvinge — ce câștigă copilulŭ? În
grămada cea mare de copii nu
pôte învăța nimica; cu îngrijitoră
se înțelege „ca porculŭ cu găscă;“
învăță — rēu — câteva cuvinte un-
gueresci, cu care aruncă după alții
când scapă din asilŭ, dér mă temŭ
că pe nesēmțite învață pe încetulŭ
o mulțime de mișelii dela cei mai
mărișori și te trezescŭ cu elŭ

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.“

Fata de boerŭ ca țerancă.

Novelă de Alex. Pușkin.
(Fine.)

Alexis era cu totulŭ mulțămîtŭ. Tôtă
ziua se gândi la noua lui cunoștință;
chipulŭ frumșetei ôcheșe nu părăsi nicŭ
în timpulŭ nopții fantasia sa. Abia se
crepă de ziua și și era îmbrăcatŭ. Nu
și-a lăsatŭ nicŭ atâtea răgazŭ, ca să-și
încerce pușca, ci eși afară îndată, în-
soțitŭ de cânele séu Spogar și se grăbi
cătră loculŭ întâlnirei.

Aprôpe o jumătate de oră trecŭ
într'o așteptare nesuferită; în fine zări
prin tușișŭ lucindŭ unŭ sarafanŭ albastru
și alergă înaintea scumpei sale Aculine.
Ea zimbi vâdândŭ mulțumirea cea mare,
ce se oglinda în ochii lui; dér Alexis
observă îndată pe fața ei urme de tristē-
țe și de îngrijire. Elŭ voi fără dór
și pôte să afle pricina.

Lisa mărturisă, că pasulŭ ce l'a fă-
cutŭ îi pare ușuraticŭ, că se căescă de

elŭ, că de astădată nu și-a pututŭ rupe
făgăduința, că întâlnirea acesta e cea
din urmă și-lŭ rugă, să se lase de-o cu-
noștință, care nu-i pôte fi spre nicŭ
unŭ bine.

Acestea fresce le spuse în limba
țerănescă. Dér ideile și simțămintele,
carŭ erau neobișnuite pentru o fată simplă
de țeranŭ, îlŭ puseră pe Alexis în ui-
mire. Elŭ își întrebuiță tôte puterea
sa cuvēntătoare, pentru ca să o abată pe
Aculina dela hotărîrea ei; elŭ îi jură că
are cugetele cele mai curate, îi făgădui,
că nu-i va da nicŭ-odată ocaziune ca să
se căescă, că o va lasa în voia ei și o
rugă să nu-i răpescă unica bucuriă —
bucuria de a o vedē singură, chiar mă-
carŭ și numai odată într'o săptămână.
Elŭ vorbea cu patimă și în momentulŭ
acesta era într'adevărŭ îndrăgostitŭ.

În tăcere îlŭ ascultă Lisa.

„Făgăduesc-te-mi,“ dăce ea în sfârșitŭ,
„că nu mă vei căuta nicŭ odată în satulŭ
meu, și nicŭodată nu vei întreba de mine.
Făgăduesc-te-mi că nu vei căuta altŭ locŭ

de întâlnire decâtŭ pe care îlŭ voiŭ ho-
tărî eu.“

Alexis vrŭ să se jure pe Sfânta Vi-
nere, dér ea-lŭ reținŭ zimbîndŭ.

„Nu vreu unŭ jurământŭ, cuvēntulŭ
têu îmi este de ajunsŭ.“

Apoi povestindŭ prietinesce se du-
seră în pădure, până când în sfârșitŭ dăce
Lisa cătră elŭ:

„E vremea, să mă ducŭ acasă.“

Se despărțiră, ér când Alexis rămase
singurŭ nu putē înțelege, cum o țerancă
de rēndŭ s'a priceputŭ, ca la două în-
têlniri să aibă atâtea putere asupra lui.
Cunoștința cu Aculina avea pentru elŭ
farmeculŭ noutății și deși condițiunile
ciudate țerance îi părēu foarte anevoioșe,
totuși nu-i plesni nicŭ-odată prin minte,
ca să nu-și țină cuvēntulŭ datŭ. Lu-
crulŭ era așa, că Alexis cu totŭ inelulŭ
sêu prevestitorŭ de nenorocire și cu tôte
corespondența sa misterioșă și desamă-
girile sale întunecate, era unŭ tēnêrŭ
bravŭ, și avea o inimă primitore de bu-
curii curate și nevinovate.

Décă așŭ urma înclinărilorŭ mele,

atunci de bună sēmă așŭ povesti aici cu
deamêruntulŭ, cum se întâlniră amēndoi
tinerii, cum se încredințară unulŭ altuia,
cu ce se ocupau și ce vorbiau. Dér seiu,
că cea mai mare parte a cetitorilorŭ nu
vorŭ împărtăși plăcerea mea. De obi-
ceiu astfelŭ de amēnunțe suntŭ desguș-
tătoare și uricioșe și de aceea voiŭ trece
peste ele și voiŭ spune numai pe scurtŭ,
că nicŭ două luni nu trecură, când Alexis
alŭ nostru iubea deja fără nădejde și că
Lisa deși se reținē mai puținŭ ca elŭ,
nu era de locŭ mai nepăsătoare. Amēndoi
erau în timpulŭ de față fericiți și puținŭ
le păsă de viitorŭ.

Gândulŭ la o legătură nedespărțită
de multe ori le trecŭ prin capŭ; dér
nicŭ-odată nu vorbiră unulŭ cu altulŭ
despre acesta. Motivulŭ e lămuritŭ: ori
câtŭ ar fi fostŭ Alexis de binevoitorŭ
față de scumpa sa Aculină, nu putea
trece cu vederea depărtarea, celŭ des-
părțea da o sêrmană țerancă și Lisa din
parte-i scia ce dușmăniă e între părinții
lorŭ și nu îndrăsnea nicŭ să nădăjduescă
la o împăciuire între ei. Pe lângă aceea

ochișu înainte de vreme; îl veți fumându pe furis și mai târziu pe față, se joca în cărți; de-alungul drumului îl auși șuerându ca covrigarii și ca băieții de pantofari și de croitori de prin orașe.

În zilele noastre cine a mai pomenit copii fumându și ju cându cărți; astăzi cu droia. Mai întâi au început domnișorii de prin licee; dela aceștia au deprinsu cei de prin norme, apoi din școlile populare. Cine stă bună, că nu voru învăța și cei din asile? mai cu seamă când scimă, cătu suntu de molipsitoare năravurile rele, și când scimă, că n'ai se te atingi de copil cu pedepsă, căci te toacă în cap, ca cel del Seghedin mai dăunădile. — Cine va ride astăzi, mâne imi va da dreptu.

Suntu aprupe siguru, cumcă stăpânii cunoscū multe din necazurile acestea și totuși nuse oprescū și nu s'au opritu încă atunci, când noi Români am datu primul tipetū în contra Kișdedovurilor. Se vede că atata ne iubescū încatu voru se ne omore cu dragostea. Românul dice câte odată: *cu sila poți lua, dăr nu poți da*. D-lorū vrēu se ne fericescă cu sila; dumnealorū cari în totu locul unde potū ne punū pedecă ca se nu ne putem ridica, voru se ne fericescă prin asile! Ei închidū școlile noastre, și unde vomū a deschide școle nouē pe banii noștri ne oprescū și apoi totu ei ne silescū se deschidem pe bani scumpi asile, cari nu ne potū fi de folosū.

Apoi d-lorū afirmă, că suntū consecvenți și drepti și mai îngăduitori și decatu... Muscalii. Ei cari desfacū și nu încuviințēză reuniunile noastre sub cuvēntū, că nu trebuie reuniuni românesce, acolo unde suntū unguresci, ei cari ne oprescū cărțile de școlă, vrēu se ne lumineze fără cărți. — Cătu dragoste!!

Dăr... maghiarisarea, maghiarisarea... acēstă stafie îi împinge mereu înainte și nu-i lasă seși mai vină în ori. Ce păcatū, că noi nemaghiarii nu suntem nisce păpuși, căci stăpânii noștri în 23 de ani, de când ne stăpânescū ar fi lăsatū tōte în pământū, ne-arū fi acățatū pintenī și șinori, ne-arū fi vicsuitū mustețele și astăzi... căți arū fi d-lorū?

Și mare mirare! Decă noi suntemū cei mai proști, cei mai răi, cei mai trândavi — după cum dîlnicū în mii de variațiuni ne descriu foile lorū și ne clasifică la totū privilegiū toți pandurii și

esecutorii unguresci totū așa ca și stăpânii lorū, — decă, dicū, suntemū astfelii, pentru ce le curgū balele, ca se ne maghiarizeze cu ori-ce prețū? Pentru ce vrēu ei se se altuiescā cu sânge stricatū?

Ei cari ne urăscū pe noi atātu de multū... se aibă poftă a ne ferici cu Kișdedovuri! —

În adevēru celū mai frumosū semnū de iubire din partea d-lorū ar fi darea în lături a legii asilelor și se ne dică: amū voitū binele vostru, fericirea voastră, dăr nu-o primiți, vina voastră! **Eu.**

CRONICA POLITICĂ.

Făimosul proiectū de lege pentru Kișdedovuri s'a votatū Lunia trecutā și de cătră camera magnaților din Peșta; și s'a votatū fără nici o schimbare, ba s'a schimbatū încă spre mai rău, adăugēndu-se la § 28 o dispozițiune îndrăcită, care dă ministrului de culte față cu asilele, ce le vorū înființa confesiunile, putere discreționară, se taie și se spēndure după placū. I-se dă adecă dreptul se închidă asilele decă va vedē, că acolo se petrecū „lucruri în potriiva statului“.

Ce va se dică acēsta, scimū din pățaniă; unde nu le place ceva, dicū că este în contra statului.

Votarā așa-dăr și magnații ungueri proiectului nădrăvanului Csaky, fără de a lua în seamă cele ce le-au adusū înainte în potriiva lui Archiereii noștri români, împreună cu Episcopul Sașilor.

Nu vorū se scie grofii și baronii ungueri de necazurile și trebuințele poporului nostru și a celorlalte popore nemaghiare, cari facū majoritate-covrșitoare în statū, în ciuda celor cu numărarea poporului, cari decă arū fi pututū, ne-arū fi scrisū pe toți ca Maghiari.

Proiectul de lege se întōrce acum la camera deputaților, ca se primescă schimbările făcute de magnați, apoi vine rēndul se fi așternutū pentru sancționare la Maiestatea Sa.

Cumcă ce va face Maiestatea Sa, vomū vedē; de-ocamdată însă avemū mai multū cu o dovadă, că nu putem aștepta nimicū dela guvernanti ungueri și dela toți cei de teapa lorū. Dela celū dintai până la celū din urmă, ei suntū una când e vorba de a lupta în contra naționalităților nemaghiare, și arū merge rîdēndū și fluerândū înainte, decă din visurile lorū nu i-ar trezi strigătele de amărieune ale „nedumeriților Valahi“, cari prin adunările și protestările lorū, chiar și pe ministrul Albin Csaky l'au făcutū se tresară și se vadă, că, dēu, Români nu vorū seși lapede legea și nēmul lorū de dragulū șovinistilor ungueri.

S'a și plânsū d-lū Csaky cătră or-

tacii se magnați, că elū „a fostū surprinsū, când a cetitū prin diare, că o parte dintre naționalitățile din Ungaria au protestatū în contra Kișdedovurilor, ér când a auțitū în camera magnaților pe Archiereii noștri români ținēndū „vorbi pētrunse de același spiritū“, a fostū — disă — și mai multū surprinsū.“ Ca seși liniștescā sufletulū, s'a grăbitū a da și acolo în dietă sfaturī Archiereilor noștri, dicēndū, că ei arū trebui se lumineze pe credincioșii lorū despre starea lucrurilor și atunci aceștia de bună-semă se vorū împăca cu Kișdedovurile.

D-lū Csaky ar vrea cu totū adinsulū ca Archiereii noștri se se facă cōdoriște la toporulū cu care ma ghiarisatorii vorū se taie rădăcinile vieții noastre naționale. Dăr pună-și pofta în cuiu! Suntemū cu trupū și sufletū Români și ori-cine ar cuteza se ne dică, că se ne lăpēdamū de neamul nostru, de ar fi chiar Archiereu, l'am privi ca pe dușmanul nostru! Acēsta ar trebui s'o sorie odată ministru Csaky cu semenii seși.

Dăr nu numai ministrulū, ci și foile unguresci scapără focū și schintei din cauză, că archiereii noștri nu s'au sfiitū aș ridica glasulū, dimpreună cu „agitatorii valachi“, în contra asilelor de copii.

Dăr pe lângă tōtă turbarea șovinistă, protestele Românilorū s'au continuatū și în săptămāna acēsta. În 12 Martie se ținū conferența alegătorilor români în Aradū. Foile unguresci lășiseră vestea, că conferența acēsta s'ar fi opritu; pōte că jidano-maghiarii dela Aradū se vorū fi și încercatū s'o oprescā, dăr precum se vede, nu li-a succēsū, deōrece conferența s'a ținutū și a fostū una dintre cele mai imposante. Au luatū parte la ea cam 2000 de alegători, cari cu cea mai mare însuflețire au protestatū în contra proiectului de lege. Președinte alū conferenței au fostū d-lū Popovici, protopopulū Șirei; proiectul de rezoluțiune l'a prezentatū d-lū Dr. Pooă, alū căruia înflăcărātū discursū fū ascultatū cu mare entuziasmū. A mai vorbitū d-lū protopopulū Gurbanū, care între aplausele generale făcū apelū pentru încheierea solidarității naționale și curmarea neînțelegerilor din trecutū. După conferență, urmă o manifestațiune pentru P. S. S. Episcopulū Meșianū, ér advocatulū *Velicu* exprimă în generalū recunoștința Archiereilor români pentru purtarea lorū românescā în camera magnaților față cu proiectul de lege pentru Kișdedovuri. — Despre adunarea dela Marghila, din 13 l. c. încă nu amū primitū amēnunte.

Acum putemū dice în adevēru că Români „dela Vlădică până le opincă“ și-au ridicatū glasulū în potriiva Kișdedovurilor plānuite, și nici-odată adversarii noștri nu vorū putē susținē, că o astfel de întocmire despotică și dușmană s'a adusū cu învoirea Românilorū.

— În numărulū trecutū de Duminecā, amū amintitū, că diarulū naționalū sērbescū „*Branik*“ din Neoplanta, a lăudatū într'unū articolū atitudinea Românilorū din Ardealū și țera ungurescā. Etā mai în estinsū cuprinsulū acelu articolū:

„Români afară de terenulū național-bisericescū — sorie „*Branik*“ — au aflatū mijlocul de a desvolta o activitate și pe terenulū politicū, pe lângă tōtă presiunea mare făcută de stăpânirea țerii. Pentru o acțiune pe terenulū politicū, Români s'au îngrijitū înainte de tōte de concordiă și disciplină. Astăzi la români nu există partide: nu radicală, nu liberală, nu conservatōre, ci numai una, — *partida națională*. Români suntū despărțiți și ei în două biserici, în cea greco-orientală și în cea greco-catolică, dăr de aceea concordiă și disciplina la dēnșii e atātu de puternicū cimentatā, încatu cei vr'o căți-va inși cari mergeau multū puținū cu guvernulū, în cele din urmă s'au retrasū și acumā inclinā spre partida națională. Ei, și care e acelu mijlocū, pe care l'au inventatū Români ca se desvolte o acțiune și pe terenulū politicū în mânia șfortărilor celor del stăpânire? Acela e numai organizațiunea lorū landabilă... Astăzi Români au organele lorū în Francaia, în Anglia, în Rusia și în Germania, cari se interesēză de poporulū românescū din Ardealū și Ungaria. Afară de acēsta guvernulū românū cătu și parlamentulū românū din Bucuresci nu suntū fără inimă față cu conaționali lorū din Ungaria și Ardealū. Acēsta s'a vēdūtū din semnificativa interpelațiune a unui membru din parlamentulū românū, adresatā ministrului afacerilorū esterne, despre starea asuprită a Românilorū din Ardealū și Ungaria.“ Mai departe vorbindū despre protestele Românilorū în contra Kișdedovurilor, laudă atitudinea bărbătescā și dēmnă de unū poporū cu viață cum e poporulū românescū, care pōte servi dice, celorlalte popore din Ungaria ca modelū. Apoi încheiandū dice: „Acēsta e unū mare triumfū, mulțumitā cōcordiei și organizațiunei poporului românescū!“

— Mare șgomotū a pricinuitū în Sērbia cērtă dintre ex-regele Milan și Garașanin capulū Sărbilorū progresiști. Acēsta cērtă pare a se trage încă de când cu divorțulū dintre regele Milan și soția sa. Ea a eșitū acum la ivelā în urma unei scrisori amenințatōre, ce i-a adresatō lui Garașanin, fostulū seū Sveranū și în care Garașanin este învinovățitū, că cu scirea lui au fostū omorite în inchișōre cele 2 femei, cari au luatū parte la unū atentatū asupra vieții regelui Milan. — D-lū Garașanin nu a trāgānatū multū, și într'o scrisōre cum nu s'a mai pomenitū, tōte învinovățirile le aruncă asupra regelui Milan, căci — dice elū — pentru esecutarea astorū felū de monstruasități se recere mai mare putere ca

amorulū ei propriu era în taină stērnitū prin speranța romantică, ca în șfirșitū va vedē pe proprietarulū dela Tugilovo la picidorele fetei faurului.

Atunci deodată amenință o întēmplare însemnată se înterupă relațiunile între ei.

Intr'o dimineță rece și senină — într'una dintre acele dimineți, de care ne ofere atâtea tōmna noastră rusescā — eși Ivanū Petrovici Berestoff călare, luandū cu sine trei pārechī de căni de vēnatū, unū servitorū și mai mulți fēoiorī, îngrijitorī de grajdū provēdūți cu scārțaitōre. Totū în timpulū acesta Gregor Ivanovici Muromski, amăgitū de vremea senină și frumosă porunci seși înșele calulū de călăria, și apoi călari totū în cēsulū acela prin moșia sa întocmitā englezescē. Când se apropiā de pădurice, observā pe vecinulū seū, care sta mândru călare, îmbrăcatū cu unū zăbunū căptușitū cu blană de vulpe și aștepta unū iepure, pe care-lū goniserā servitorii seși din pădure cu strigăte și cu scārțaitōrile. Decă ar fi prevēdūtū Gregor Iva-

novici întēlnirea acēsta, de bună seamă că s'ar fi întorsū acasă; dăr elū dēdū pe neașteptate de Berestoff și acum se afla la o bătaia de pușcă departe de elū. N'avea ce face. Murowski ca europeanū cultū, călari spre dușmanulū seū și-lū salutā cu politețā. Berestoff rēspunse la salutarea lui, cam totū cu același zelū, pe care-lū aratā unū ursū legatū în lanțurī, care la porunca stăpânului seū, trebuie se facă o plecăciune înainte publicului.

Intr'aceea sări din pădurice unū iepure și o luā spre cāmpū. Berestoff și servitorii seși strigarā cu tōtă puterea, deterā drumulū la căni și se luarā apoi în galopū după iepure. Calulū lui Muromski, care nu era învățatū cu vēnatōrea se spāria și începū se alerge împreună cu ei. Muromski, care se ținē de unū bunū vēnatōrū lāsā slobode frānele calului seū, și-și gratulā în taină pentru bunā ocaziune, ce-lū scāpā de tovarășulū seū, care nu-i convenea.

Când însă ajunse calulū seū lângă o afundătură, pe care nu o zārise până

acum, făcū fără de veste o săritură în lături și trānti pe călărețul seū. De ore-ce Muromski căduse rău pe pământulū înghețatū, rămase întinsū și injura calulū seū cu cōda scurtă, care, ca și când și-ar fi venitū fără de veste în fire se opri, îndatā ce observā, ca a scāpatū de povara sa.

Ivanū Petrovici călari lângă elū și-lū întrebā, decă s'a vātāmatū. Intr'aceea servitorulū puse mână pe calulū vinovatū și-lū aduse de frēn încōce. Ajutā lui Muromski se se urce în șea și Berestoff ilū pofti în casa lui. Muromski nu putea respinge invitațiunea acēsta, fiindū că era îndatoratū seși mulțumescā și astfel se întōrse Berestoff acasă acoperitū de gloriā, după ce vēnā unū iepure și-lū ducea pe adversarulū seū rānitū aprupe ca pe unū prizonierū de rēșboiu.

Amēndoi vecinii māncară la olaltă și se înterținurā în chipulū celū mai prietinosū. Muromski rugā pe Berestoff seși dea trāsura lui, oăci elū trebuī seși mārțurisescā, că i-e peste puținā, ca după căderea sa, se se întōrcă călare

acasă. Berestoff ilū înșoți până la trāsura sa și Muromski nu voi seși ia mai înainte rēmasū bunū, până când nu-i făgădui elū, că va veni în diua urmātōre dimpreună cu fiulū seū Alexis Ivanovici la Prilucina, pentru ca se prāndescā cu toții. În chipulū acesta se pārea că s'a delaturatū o dușmāniă adēncū înrādicinatā prin o iepă cu cōda scurtă, care se spāriase.

Lisa alergase înainte lui Gregor Ivanovici.

„Ce e asta, tatā? întrebā ea surprinsă. „De ce schiopătezi? Unde e calulū tēu și a cui e trāsura?“

„Acēsta nu o vei ghici nici-odată, draga mea!“ rēspunse Gregor Ivanovici și apoi îi povesti totulū cum s'a întēmplatū.

Lisa nu voia seși cređă urechilorū. Gregor Ivanovici nu-i dādū rāgazū, se se desmetecescā din uimirea ei și-i împārtăși, că în diua urmātōre vorū veni amēndoi Berestoff seși prāndescā la elū. „Ce spui!, strigā ea și îngălbni, „Berestoff, tatālū și fiulū, vor prāndi māne

aceea a unui ministru, și apoi continuă că ex-regele Milan este cu atât mai vinovat, că a tăcut până azi și că unu în urma acestor întâmplări l'a chemat (pe Garașanin) în capul ministerului. — În urma acestei scrisori atât de îndrăznețe, se știe că Garașanin va fi dat în judecată.

SCRILE ȚILEI.

Kișdedovurile în camera Magnaților. La ședința de Luni, în care s'a desbătut proiectul de lege pentru asilele de copii, au luat parte 6 Arhiepiscopii români, și anume: Prea Sfinții lor metropoliții Dr. Ioan Vancea și Miron Romanul, apoi Episcopii: Mihail Pavel, Ioan Mețianu, Dr. Victor Mihalyi și Nicolae Popea. P. S. Sa Episcopul Szabó dela Gherla a strălucit prin absență. Asemenea nu s'a arătat cinstita față d-lui Dr. Iosif Gal, singurul dintre mireni români, care e membru al camerei magnaților. Au mai fost de față la ședință, superintendentul Șașilor din Ardeal, Dr. Teutsch. Episcopii sârbogri și Episcopii ruteni gr.-cat. nu s'au înfățișat de loc. La desbatere au luat parte cei doi Metropoliți români, ale cărora vorbiri le publicăm mai jos după organele metropolitane dela Blaj și Sibiu. Mai de parte episcopul Mețianu dela Arad și Dr. V. Mihalyi dela Lugos. Vorbirile acestora le vom publica mai târziu. Singurul, care a mai vorbit în contra Kișdedovurilor, afară de Arhiepiscopii români, a fost superintendentul șașilor Dr. Teutsch. Conte Csaky le respunde tuturor în modul, cum am arătat mai sus.

Emigrări. Fugă locuitorii acestei țări de „fericire“ ce li-o așterne stăpânirea ungară, precum fugă paserile de oia. Nu este și în care gazetele se nu aducă sciri despre emigrări în masa America și în alte părți ale lumii, unde sunt silite a-șchăta traiul vieții. Mai ales printre Slovacii din Ungaria emigrările au luat dimensiuni mari, emigrările în România sunt la ordinea zilei. Din comitatul Mureș-Turda numai în luna trecută au emigrat în România 50 de inși. — Acestea sunt cele mai triste dovezi despre starea vitregă, în care a adus stăpânirea ungară pe locuitorii acestei țări.

Ajutor. Din Șimleul Silvaniei ni se scrie: D-lui Dr. Ioan Nichita, avocat în Zelau, a dăruit învățătorilor Gavril Hossu din Crasna și Alexiu Fedorca din Șimleu câte-unu ajutor în bani, pentru ca astfel mai ușor să potă suporta greutățile și mai neimpedecați să-și potă continua chiamarea lor de învățatori. Pentru această faptă nobilă, d-lui învățator Fedorca exprimă prin această sinceră mulțumită generosului dăruitor.

la noi! Nu, tată, fă ce vrei, dăr cu nici unu preț nu voi fi de față!“

„Ce față, n'ai mintea la loc?“ duse tatăl. „De când ești atât de rușinos? Său nutrești o ură moștenită în sinul tău, chiar ca o eroină din romanuri? Destul, nu fi nebună.“

„Nu, tată, nimic pe pământ, nici o comoră din lume, nu mă va pute face să mă înfățișez înaintea celor doi Berestoffi.“ Gregor Ivanovic dădu din umeri și deosece scia, că prin împotrivire nu se ajunge la nimic, întrerupse convorbirea și se duse, la odihnă după acestu misterios călărit.

Lisaveta Gregrovna alergă în odaia ei și strigă pe Nastja. Multă vreme se sfătuiră asupra visitei ce se apropia. Ce ar fi gândit Alexis, când ar fi recunoscut într-o damă bine crescută pe Aculina sa! Ce ar crede el despre purtarea ei, despre principiile și mintea ei! Pe de altă parte ar fi vădit bucuros ce impresiune ar fi făcută asupra lui o astfel de întâlnire neașteptată. Deodată îi trăsni o idee

Pe catalige dela Paris la Moscva. Brutarul Sylvain Dornom din Paris, care vrea să meargă pe catalige la Moscva, a început astăzi călătoria sa plecând de pe *Piața Concordiei*, Mulțimea îl impresura așa de mult, încât abia își pută lega cataligile. El nu portă ghetă, ci numai ciorapi. Publicul îl aplauda cântându în tact: „A-Mos-cou!“ (La Moscva.)

Concert vocal. În comuna *Ficari* din comitatul Timișului s'a dat la 1 Martie n. c. unu concert vocal împreună cu petrecere de casă. Petrecerea s'a dat în locuințele d-lui preot G. Petroviciu, ér arangiatorul ei a fost d-l G. Michșia, ajutor de notar. Cu această ocaziune, corul vocal din comuna vecină Ohaba-Forgaci, după cum ni se scrie, s'a produs minunat și a încântat foarte mult publicul prin frumosele sale cântări. La meșul nopții, d-l G. Michșia a ținut o vorbire, pe care publicul a primit-o cu vii strigări de „să trăescă“.

Din Chitihaz ni se scrie: „Primarul satului și-a măritat fata și a mers la nuntă toți domni din sat, afară de Ardelean Gusti. Încă și Jidovi au fost la nuntă, cari totă noaptea s'au jucat de-a cărțile împreună cu alți domni. Lucrul acesta, au dăsu toți omenii dela nuntă, că merită să se publice prin foi și încă câtă mai curând, pentru ca să știe totă lumea, că la Chitihaz se află domni de aceia, cari se jocă de-a cărțile și dau omenilor pildă rea“.

Teatru. Măne Duminecă se va reprezenta „Die Wettschwimmer“ sau „Das Donauweibchen“, comedia cu cântece în 3 acte, de I. Taube.

Necrolog. Ana Valea n. Crăciun preteșă văduvă în Lăscudă, a reșosată acolo la 16 Ianuarie c. Despre reșosata ni se scrie, că a fost o femeie foarte sirguincioasă și cu bună inimă. Până a fost în viață ea a dăruit pentru biserica din Lăscudă unu prapur și unu rând de odăjii frumose.

Discursul

Excelenței Sale I. P. D. metropolitului Dr. Ioan Vancea rostit în camera magnaților în 9 Martie a. c.

Excelența Văstră Domnule Președinte! Ilustra Camera a Magnaților!

Fiindcă proiectul de lege, care se află astăzi pe tapet și care are de scop introducerea instituției asilelor de copii, decă-i considerăm estensiunea terenului său de activitate, este de o mare însemnătate, ér decă-i considerăm modul cum are să se eșecuteze, este de nu mică importanță: eu afl acestu proiect de lege în totalitatea sa de unu astfel de obiect, care nu numai merită,

ci chiar pretinde, ca se fă considerat din toate punctele de vedere, și în singuraticile sale referințe să fă discutat, cum se cuvine.

Din acestu motiv și eu voiesc să vorbesc despre proiectul de lege din cestiune, și acesta voiesc să o fac fără nici unu prejudețiu și fără cea mai mică preocupare, și singur numai pentru aceea, că adevărul obiectiv cu privire la acestu proiect de lege să iasă câtă mai bine la ivelă.

Ilustra cameră a Magnaților!

Pentru-ca instituția asilelor de copii să-și potă începe lucrarea, este avizată din natura sa a pătrunde înainte de toate în sanctuarul familiilor respective și a se amesteca în relațiunea naturală și foarte intimă, ce există între părinți și pruncii lor. Prin acesta însă instituțiunea asilelor de copii nu numai nu respectă, cum se cuvine, dreptul exclusiv al părinților, ce li-l'a dat însuși, Dumneșu față cu pruncii lor proprii, ci voiesc chiar să-și eșerciteze acestu drept cu desconsiderarea celor mai delicate simțeminte ale părinților; ceea ce decă faptele se întâmplă, instituțiunea asilelor de copii va descepa în măsură mare susceptibilitatea naturală a multor părinți, și va provoca și amarăciunea îndreptățită a acolora. Acesta însă pentru inviolabilitatea sânteniei dreptului natural, pentru scutirea libertății de conștiință și pentru liniscea spiritelor trebuie să se evite între toate împrejurările, dăr cu deosebire în zilele noastre trebuie să se țină câtă se potă mai de parte de noi.

Mai departe această instituțiune, ca să-și potă ajunge scopul său, pretinde, ca pruncii încă înainte de ce s'ar fi cunoscut cum se cade și în mod cunoscii cupărinților, și înainte de ce s'ar fi dezvoltat în mod firesc și s'ar fi întărit deplin în delicatele lor simțeminte fiesci și în iubirea și alipirea lor față cu părinții lor proprii, — să fă luat în etatea cea mai fragedă din brațele părinților iubitori și să fă depărțat înainte de timp din cercul plăcut familiar, fără ca părinții să fă orientați în măsura pretinsă de reportul natural și foarte intim și de interesul viu, ce-l'a au față cu pruncii lor, că oreacești prunci la ce fel de influințe vor fi supuși și fără ca părinții să știe cu securitate, că ore pe ce mână vor fi dați iubirii lor prunci nevinovați, că ei numai aceea o potă ști fără îndoielă, că conducătorii și crescătorii pruncilor pășesc pe cariera lor nu atât din simț de chiamare, câtă mai vârtos din îndemn, ca să-și câștige pâinea de tote zilele.

Aprețierea deplină a acestor împregiurări după părerea mea — pretinde în mod deosebit, ca ridicarea asilelor de copii să nu fă obligătoare, ci numai

facultativă, și nu numai față cu aceia să se pună în praxă, cari ar pofti-o pentru pruncii lor proprii, deose ce numai în casurile acestea ar rămâne nevătămată libertatea de conștiință, și neatinsu respectul datorit convingerei curate, și numai față cu aceia s'ar pută dice: „Volenti non fit injuria“.

Apoi nu trebuie să se trecă cu vederea nici acea eventualitate, că în inimile pruncilor obligați la frecuentarea asilelor de copii, prin deslipirea lor așa de timpuriă dela sinul părintescu, chiar și cele mai delicate simțeminte fiesci față cu părinții proprii încet se pot slăbi foarte tare, ba se pot chiar și timp cu totul; ceea ce trebuie să se cumpenescă o totă serioșitatea, căci acele simțeminte formeză basa pietății față cu Dumneșu, care pietate numai în cercul familiar și cu conlucrarea acestuia se potă desvolta. Totu acele simțeminte formeză și basa iubirii de aprăpel și sunt de comunu isvorul, din care se derivă iubirea de patriă, ce numai mai târziu se deșeptă.

Nici să nu-și închipuiesc cineva, că este de ajuns, decă astfel de simțeminte nobile se vor accentua din când în când și în asilul de copii, și potă cu îngrijire le vor și picura în mințile pruncilor; căci aceea, ce pruncii vor auzi în respectul acesta în institutul amintit, tocmai fiindcă lucra numai asupra interesului ei, în genere vorbindu, o vor considera numai de unu lucru de tote zilele și de nisce cunoștințe teoretice câștigate de comunu din auz, și nici decum de unu product al simțemintelor lor delicate, inspirate și nutrite de o inimă simțitoare.

Că pruncii astfel vor considera simțemintele amintite, se vede mai vârtos de acolo, că pentru denșii numai sinul matern și casa părintescă este de comunu nutritorea și crescătorea iubirii, unde totu ce auz și văd pruncii nevinovați, aceea o și îmbrășeză de comunu cu iubire fierbinte și o primesc ușor în inimile lor vioie; precând din contră în ceroul auctorității și precum am pută dice, în școla silei condimentată cu jocuri, precum va fi și asilul de copii, înțelesul pruncilor lucră numai sub presiunea spaimii și a temerii; ér inima lor areori se va simți scutită de impresiuni neplăcute.

Ce vom dice însă, decă vom considera naturelul foarte diferit al pruncilor, însușirile lor individuale, și facultățile lor spirituale? Acestea tote pretind, că crescătorii în etatea cea fragedă a pruncilor să le aibă pe tote în vedere, decă voiesc să se ajungă scopul creșterii începătoare. Astfel stând lucrul eu întreb, că ore cum se va pută estinde atențiunea crescătorii la tote acele însușiri diferite, și cum se vor pută provede așa de neenumerate

prin cap. Indată i-o împărțai Nastjei; amândou se înveseliră la ideea acesta și se hotăriră, ca fără întârziere se pună planul lor în lucrare. . . .

Iu ziua următoare întrebă la masă Gregor Ivanovic pe fisa sa, decă ea încă totu mai are de gând să se ascundă de cei doi Berestoffi?

„Tată“, răspuse Lisa, „decă poftesc, îi voi primi, dăr sub o condițiune — că ori cum mă voi arăta lor și ori ce aș face, tu nu mă vei ocări, și nu vei face nici unu semn de surprindere sau de neplăcere.“

„Erași vre-o nouă posnă!“ duse Gregor Ivanovic rîndu. „Ei, bine; fă ce vrei, mica mea nebunatică cu ochii negrii.“

Dicându aceste o sărută pe frunte și Lisa alergă să-și facă pregătirile de lipsă.

Tocmai când bătea două ore, întră în curte o trăsura de țără trasă de șese cai. Ajutat de doi servitori de ai lui Muromski, se coborî bătrânul Berestoff din trăsura. Fiul său îi urmase călare

și apoi amândoi se duseră în odaia de mâncare, unde mēsa era deja pusă.

Muromski primi pe oșpeții săi în chipul cel mai prietinos și după ce le făcu propunerea, ca înainte de mâncare, să facă o preumblare în grădină, pentru ca să viziteze parcul, îi conduse printre nișce aleie greblete cu îngrijire și presarate cu petriș. Bătrânului Berestoff îi părea rău în gândul său, de munca și vremea ce s'a perdut pentru lucrul atât de nefolositor, dăr ca omu înțelept își țin pentru sine gândurile acestea. Fiul său nici nu împărțea nemulțumirea economului practic, nici însufleșirea nobilului angloman; el aștepta în neliniște înfățișarea fiecei gazdei sale, despre care auzise atât de mult, și deși, după cum soim de ja, inima lui era dată alteia, cu tote acestea tinerețea și frumșea aveau încă o puternică impresiune asupra fantasiei sale.

Când se întorseră toți trei în odaia de locuit, se puseră pe vorbă și pe când bătrânii își amintea zilele trecute și-și povestea unul altuia despre fap-

tele săvârșite în timpul când au servit împreună ca ostași; se gândea Alexis, că ce fel de rol se jocă în prezența Lisei. Se hotărî, că o nepăsare rece sub tote împrejurările e mai potrivită pentru densus; și după aceea își făcu pregătirile. Ușa se deschise; el își întorșe capul cu o astfel de neglijență, cu o așa de rece nebagare de seamă, încat celei mai impetrite cochete i-ar fi început să-i bată inima. Dăr din nefericire, în loc de Lisa intră bătrâna Miss Iakson, care spoită și împodobită cu pantlic, făcu cu ochii plecați o mică plecăciune, și astfel plecăciunea frumoasă și militară a lui Alexis fă făcută în vânt. El nu avu timp să-și adune puterile pentru o nouă încordare, căci încă odată se deschise ușa și Lisa intră în lăuntru.

Toți se ridicară. Tatăl ei tocmai avea de gând, să o prezenteze oșpeților săi, când deodată se opri și-și mușcă buzele. Lisa, ocheșă lui Lisă, era spoită până la sprâncene, și era sulemenită mai tare ca Miss Iakson; bucle false, cu multă mai bălane decătă părul ei, să

lipse trupesci, cari în totu minutul se ivesc la o cetă întrăgă de pruncuți, cari pot fi la ună locu câte 40, 60 și chiar și mai mulți sub mâna numai a unei singure ori celū mai multu două conducătoare sau îngrijitoare? Acesta după pă-rerea mea este cu neputință!

Temerile de astfel de greutate încă se mai înmulțesc, decât luăm în considerațiune și împrejurarea aceea, că într'unu asilū cercetatū de prunci de diferite naționalități și confesiuni, crescătoare trebuie după natura lucrului să fiă cu atențiune și la deosebirea de naționalitate și confesiune a respectivilor prunci, precum și la pretensiunile îndreptățite, ce pe basa acestei deosebiri și în legătură cu scopul asilului de copii, și-le formeză părinții pruncilor. Acesta încă este o problemă foarte grea, ca să nu dicem cu neputință de rezolvată din partea unei singure ori chiar alorū două crescătoare! Și totu-și decât acesta nu se va întâmpla, atunci totu mai multu se va potența amărăciunea întemeiată a respectivilor părinți, cari își iubesc naționalitatea, și în măsura cuvenită își cultiva și-și prețuiesc foarte tare și confesionalitatea proprie.

Neplăcerile acestea nu se pot evita nicidecum prin aceea, că în asilū nici nu se voru aminti, măcaru învățăturile religioase, riturile și funcțiunile bisericesci ale singuraticelor confesiuni, deoarece cu procedura acesta amărăciunea încă și mai tare va crește nu numai în respectiva biserică, care o astfel de procedură nicidecum nu o pōte aproba din cauza, că ea află principiile fundamentale ale creșterii prime în accentuarea bunătății lui Dumnezeu, ăr începutul înțelepciunii ilu recunoșce în frica Domnului, ci îngrijirile voru crește și în sufletele părinților temetori de Dumnezeu și în inimile viu sēmțitoare ale lorū, fiindcă dēnșii vedē, că iubii lorū prunci se desvōltă și se crescū dela începutu într'unu astfel de spiritū, care din punctū de vedere religiosu nici nu-i caldū, nici nu-i rece, și că aceia încă din etatea cea mai fragedă, în locū să-și începă creșterea într'o direcțiune religiosomorală determinată, suntū conduși treptatū la indiferentismu religiosu, neluându-se în considerațiune, că în viața omenescă experiențele și suvenirile vieții din copilăria suntū cele mai durabile, așa încātu direcțiunea, în care a fostū crescutū omulū la începutū, aceea rămâne de comunū și mai târziu, și de aceea omulū, care în copilăria a fostū crescutū în indiferentismu religiosu, rămâne indiferentū și după aceea, fără ca să-i pase, că o astfel de direcțiune nu pōte fi nici spre binele adevăratū alū bisericii și alū statului, nici în avantajulū societății omenesci, ăr între popōre creștine nici odată nu pōte servi nici spre mântuirea singuraticilor.

Astfelu de eventualități, decât să iau în considerațiune, potfeseu în modū imperativū, ca asilele de copii, decât în adevărū se voru înființa, sē aibă peste totū unū caracterū confesionalū, și să se lase sub inspecțiunea și conducerea respectivelor biserici, pentru-ca pe calea acesta pruncii încă din etatea cea mai fragedă să capete o dezvoltare și creștere religiosomorală în spiritū creștinū, și încă în limba lorū maternă pricepută și cunoscută deja de dēnșii; ceea ce decât nuse va întâmpla, nu numai naționalitățile nemaghiare se voru vedē pe sine amenințate în condițiunea lorū de existență, ci și bisericile acelea, a căror limbă este limba respectivelor naționalități, precum este la noi limba română, voru fi amenințate în bazele existenței lorū; ceea ce nu va servi spre liniștirea spiritelor celor interesate, nici nu se va da dovadă despre respectarea obligată și susținerea intactă a legii de naționalități. Afară de aceea numai pe lângă folosirea limbei materne să pōte spera cu siguranță, că timpulū și lucrulū întrebunțatū cu creșterea pruncilor, se va putē apropia de scopulū prefiptū și așteptatū de părinții respectivī.

Asilele de copii nici din punctū de vedere igienic nu suntū mai pe sus de ori ce excepțiune, fiindcă acelea ușorū potū deveni propagătoare de morburī lipicioase chiar și în casulū acela, când numai unū singurū pruncū inficiatū pe neobservate de unū astfel de morbu s'ar presenta între ceialalți prunci. Prin acesta asilele de copii din punctū de vedere igienic ar produce tocmai contrariul la aceea, ce se intenționează să se obțină în acestă privință.

Ilustră Casă a Magnaților!

Nu suferē indoielă, că la înființarea asilelor proiectate de copii se voru recere spese mari, dēr nici aceea nu se pōte trage la indoielă, că de presentū mai că ne lipsescū banii de lipsă la acoperirea acelorū spese, ceea-ce și de acolo se pōte vedē, că acoperirea acestorū spese se intenționează a se asigura prin aceea, că se aruncă asupra poporului o dare nouă dn 3% după darea directă. Dēr ore este totū așa de uștră incassarea acestei dări nouē, precum este de simplă demēsurarea ei? După părerea mea între actualele stări materiale generale și avēndū în vedere, că poporulū contribuabilū este storsū în gradulū celū mai mare prin o mulțime de specii de dări esistente, tare se pōte trage la indoielă, că darea cea nouă se va putē incassa fără de greutate.

La această presupunere tristă, dēr nu neîntemeiată, ne oferesce motive mai multe, decâtū câte s'ar recere, și sērăcierea poporului cunoscută de toți, care crește din și în și.

Raporturile amintite de avere arū apăre în colōre și mai întunecată, decât

pe basa întâmplărilor de tōte zilele s'ar aminti acele casuri, cari durere, și la noi le vedemū ivindu-se cu mulți cetățeni, cari voindu să se scape de greutatea sarcinelorū amarū simțite, își părăsescū căsuțele lorū, și luându-și rămasū bunū dela patria, care i a născutū, emigrēză în străinătate, pentru-ca cercându și aflându o patriă nouă și mai bună în vr'un ținutū alū globului pământescū, să se pōtă și dēnșii ferici!

Aceste suntū astfelu de fapte, cari spre cea mai adēncă durere de inimă a fiă-cărui patriotū cugetătorū nu se pōte trage la indoielă, și cari decât odată există în realitate, atunci chiar și trecēndu-se cu vederea alte considerațiuni, este cu neputință, să nu luămū la inimă starea apăsată a bietului poporū contribuabilū, de o parte și pentru aceea, că între atari raporturi și stări materiale scade capacitatea de a produce a patriei nōstre și se micșorează și puterea ei de apărare din anū în anū în măsură totū mai mare, deși vechiul proverbū dice: „multitudo populi fortitudo imperii“, ăr de altă parte pentru aceea, că înmulțirea sarcinelorū și speciilor de dări esistente cu o nouă sarcină și soiū de dare va face stările materiale mai sus amintite încă și mai nesuportabile.

Cātu de grele suntū peste totū sarcinile dărilor de până acum, să vede și de acolo, că poporulū contribuabilū mai cu sēmă în Transilvania abia și pōte susține școlile esistente de până acuma, ne cum să mai fiă în stare a înființa și instrua după recerintă încă și o altă specie de școle, cum ar fi și asilele de copii.

Aceste fapte de mare importanță pretindū imperativū, precum ori-cine pōte pricepe, că poporulū contribuabilū să fiă cruțatū de soiulū acesta de dare pusū în prospectū prin înființarea asilelor de copii, și introducerea acestei dări să fiă lăsată de-o parte cu totulū, ăr înființarea asilelor să se lase în grija acelor, cari dispunū de puteri materiale pentru a înființa atari asile, și voiescū să le și înființeze.

Eu mărturisescū sincerū, că din parte-mi mai bine ași vrē, să vedū popōrele iubitei nōstre patrii îndestulite și fericite pe lângă o cultură comunicată după unū sistemū mai simplu de instrucțiune și educațiune, decâtū ca prin înmulțirea unorū instituțiuni nōwe culturale, foarte costisitoare, dēr nu neapēratū de lipsă, să le vedū, fiă și numai în închipuirea mea, încovăindu-se de nisce stări materiale încă și mai nesuportabile și critice.

Din aceste motive desfășurate până acum proiectulū de lege de pe tapetū, așa precum se află înaintea nōstră, nu lū potū primi de basă a desbaterei speciale.

Discursulū

Excelenței Sale I. P. S. archiepiscopū și metropolitū Mironū Romanulū, ținutū în sedința casei magnaților la 9 Martie a. c.

Excelența Vōstră, Domnule Președinte; Ilustri Magnați!

Din cauza unui morbu seriosū, de care pătinescū de unū timpū încōci, cerēndū binevoitōrea atențiune a Ilustrilorū Magnați, voiū grăi numai foarte pe scurtū la obiectulū pusū în discusiune.

Așa credū, că nimeni nu va trage la indoielă, că scopulū principalū alū proiectului de lege este propagarea limbei maghiare, în contra căreia, decât ea nu se mână peste marginile naturale și juste, nu se pōte face excepțiune, și din punctulū de vedere alū statului nici nu este permisū să se facă.

Insē durere, teoria și practica de executare a propagării limbei maghiare acum nu mai cunōșce nici o margine, ba ea se angajeză chiar și la aceea ce este imposibilū; astăđi propagarea limbei maghiare este identică cu rēstringerea totală a limbilorū nemaghiare, așa dīcēndū cu estirpirea naționalitățilorū nemaghiare din patriă.

Amū ajunsū deja până acolo, încātu mai alesū în centrele reuuniilorū maghiare de cultură fanaticulū naționalū nu mai suferē în societate alte limbi din patriă, afară de cea maghiară, și în unele locuri de cea germână; mai departe, decât românulū — o spunū acesta ca de exemplu — vine din întâmplare în servițū la gendarmeriă sēu la căile ferate — pentru-că de alte aplicări superioare pentru acum abia pōte fi vorba — elū este silitū să-și maghiarizeze numele românescū, decât vrē să aibă pace cu colegii și pōte și cu superiorii sēi; tipăriturile oficiale în limbile nemaghiare suntū aproape totalū eliminate din folosire, așa, încātu acum de exemplu nu mai potū vedē nici măcarū o cărticică de servitorī cu textū românescū.

Eu pe teritorulū patriei acesteia pretindū dela fiă-care fiu alū ei de naționalitate nemaghiară, care aparține clasei mai culte, ca să aibă cunoscința perfectă a limbei maghiare în vorbire și scriere, sēu de nu o are, să o învețe, decât numai nu-lū dispensēză dela această etatea înaintată.

Ba eu nu mă înstrăinezū nici de cătră aceea, ca și particularilorū din clasele inferioare, mai bine situați, în specialū celorū de seculū bărbătescū, să se deē, pe câtū e posibilū, cea mai bună și cea mai multă ocaziune, de a învăța limba maghiară, mai alesū decât necesitatea acesteia o justifică și referințele mai mērunte ale vieții comune.

Pe lângă acesta insē este datorința mea, ca să scutescū caracterulū națio-

mēnau cu o perucă din vremea lui Ludovicū alū XIV; avea nisce măneci a la imbecille, ca inelele madamei de Pompadour; talia atātū de strinsă, încātu luase forma literei X. și tōte diamantele mamei ei, cari din fericire nu fură încă zălogite, scānteiau în degete, la gātū și la urechi.

Alexis nu putū recunoșce pe Aculina sa în străvestirea acestă ridiculă și strălucitoare. Tatălū lui sārută mâna fetii și elū urmā necăjit esemplului sēu. Când atinse degetele ei mici și albe, îi se părea, că acestea tremurā. Totdeodată observā elū miculū ei piciorū, pe care cu intențiune și în modulū celū mai cochetū îl întinsese înainte. Acesta îl împacă întru cātva cu costumulū ei. Ceea ce privește sulimanulū roșu și albū, trebuie să mărturisimū, că elū în nevinovăția inimei sale nu-lū observā la prima vedere și nici mai târziu nu simți, că ea era spoită pe față. Gregor Ivanovic și aduse aminte de făgăduința sa și se strădui să nu arate nici o urmă de uimire. Dēr gluma ficei sale îi părea atātū de hăslă,

incātu abia se putē reține de a rīde. Pe Englezōica nu o putū face acesta să rīdă. Ea presimțea, că sulimanulū l'auatū Lisa din outia ei și pe față ei spoită albū, apăru o viuă roșetă de mână. Ea aruncă criminal i priviri mânăose; dēr amână tōte explicările pe altă dată și se făou, ca și când nu ar observa nimicū.

Se așezară la masă. Alexis încă totū își juca rolulū sēu de omū distrasū și îngānduratū. Lisa se prefăcea, vorbia printre dinți cu-o voce trāgānată, și adēcă numai franțuzesce. Tatălū ei o observa necontentitū; elū nu înțelegea, ce intențiune putea să aibă, dēr o află foarte hăzliă. Englezōica era furiosă și tăcută. Numai singurū Petru Petrovic se simțea ca la elū acasă. Elū mănca ca pentru doi, și bēu cu imbelșugare, se bucura de propria lui veselie și vorbia totū mai sincerū și rīdea din tōtă inima.

În sfirșitū se ridicară dela mēsă. Ōspeții își luară rămasū bunū și Gregor Ivanovic dēdū cursū liberū risului și curiosității sale.

„Dēr cum ai ajunsū la gândulū a-

cesta, ca să-ți riđi de ei?“ întrebā elū pe Lisa. „Scii ceva, sulimanulū celū albū își stă de minune. Nu vreau să pētrundū în secretele de toaletă ale unei dame, dēr de ași fi în loculū tēu, ași întrebunța totdeuna sulimanulū — firesce că cu mēsura, câte puținū numai.“

Lisa era veselă de rēșita ideei sale. Ea îmbrățișā pe tatălū ei, îi făgădui că va precumpāni sfatulū lui, și apoi se duse în grabă să imblāndēscā pe mânăosa Miss Jakson, pe care numai cu greu o putū îndupleca să deschidă ușa și să-i asculte justificarea. Lisa se rușinase să se arate străinilorū cu o față atātū de negriciosă; ea nu îndrāsni să întrebe — era convinsă, că draga și buna ei Jakson o va ierta ș. c. l. ș. c. l.

Mis Jakson, care era mulțamită, că Lisa nu a avutū de gândū să o facă de risū, se împacă, o sērută și ca semnū de împăcare îi dēdū unū borcanū micū cu sulimanū englezescū, pe care-lū primi Lisa prefăcēndu-se că e pe deplinū mulțamită.

Cetitorii mei vorū ghici, că Lisa în

diminēța următoare se grābi să mērgă la întēlnire în pădurice.

„Domnule, tu ai fostū eri la boierulū nostru“ dīse ea îndată cătră Alexis.

„Ce dīci despre tēnēra nōstră coconiță?“ Alexis rēspunse că nu a băgat' o în sēmă.

„Ce păcatū,“ rēspunse Lisa.

„De ce?“

„Pentru că ași fi voitū bucurōsū să știu, că ore e adevăratū, ceea ce se vorbesce despre ea?“

„Și ce se vorbesce?“

„E adevăratū, că sēmēnū cu ea?“

„Ce prostiă! Față cu tine e în adevērū o ciuhă.“

„Ah, D-le, e păcatū să vorbesci așa. Tēnēra nōstră coconiță e așa de balană, și se pōrtă atātū de frumoșă îmbrăcată. Cum m'ași putē eu asemēna cu ea!“

Alexis jurā, că ea e mai frumoșă decâtū tōte damele blonde și pentru ca să o liniștēscā pe deplinū, începū să descrie pe stăpāna ei în așa colorī ridicule, încātu Lisa trebui să rīdă cu hohotū.

„Dēr,“ dīse ea oftāndū, „ori cum ar

nalul altă credincioșilor bisericei mele și să-l iau după modestele mele puteri în apărare în contra tuturor încercărilor de o maghiarizare forțată; pentru aceea dă eu proiectul acesta, abstragându-l de la alte scaderi ale lui, ca o instituțiune, care va să pună în lucrare unele mijloace mai nouă silitore spre maghiarizare, nu-l primesc nici în generalitate, nici în detaliile sale; și când o declară acesta, cred că faci mai bun serviciu patriei decât aceea, cari porbindu după idei mari nerealisabile, nu pregetează a conturba pașnică concordiă dintre poporele patriei și prin acesta a deschide isvórele unor rele neprecalculabile și póte și ale unor pericole comune.

MEMORIULU

studenților universitari români
privitor la situațiunea Românilor din
Transilvania și Ungaria.

II.

În introducerea părții a doua, memoriul, după ce arată, că Românii din regat, fiind cei dintâi, cari au scăpat de nevoile trecutului, formeză aș centrul român de cultură, a căreia înrîurire asupra Românilor din țerile vecine e pe cât de firască, pe atât de legitimă; mai departe după ce arată, că de influențele de cultură superioară, vină ele din ori-ce parte, Românii de dincolo nu se tem, dăr se revóltă în contra influențelor violente, cum e cea din Ardeal și Ungaria, care nu urmăresc altă scop, decât să maghiarizeze din lăgănu pe copii fraților lor din Transilvania și Ungaria, cum odinioară Turcii din copii creștini își dresau falanga cea mai seltatică a oștirea lor, esclama: „Atavismul acesta în totă splendida lui brutalitate e un simptom, de care luminata Europă trebuie să țină socotélă, de-orece el e de natură a-i periclită interesele“. În fine constată, că tendința celor dela putere în statul ungar este: „să întemeieze cu ori-ce preț un stat național maghiar omogen și pentru a pune în acțiune totă violența, pe care o au în rezervă, ei facu pe Român ca să trecă în Europa ca un element de disordine, pentru ca astfel statul maghiar să se pară a fi redus în stare de legitimă apărare și să-și póta aroga „îndreptățirea“ a pune pe Român afară din lege“. Apoi continuă astfel:

Pentru tóte aceste ne plângem; s'au plâns și frații noștri în contra nedreptăților, ce li s'au făcut în lăuntru precum și în contra calomniilor, ce li s'au adus în afară, dăr protestările lor au fost și sunt înădușite de închisorile unguresc. Poporele libere ale Europei nu bănuiesc și nici nu pot bănui astfel de lucruri. Datoria noastră era dec, de a lumina pe străini asupra acestor fapte.

Statua din fața universității*) ne aduce

*) a lui George Lazaru.

aminte dîlnică de datoria stântă, ce o avem de împlinit față de frații noștri de sub Maghiari, ne aduce aminte de sacrificiile, ce ei au făcut pentru noi și este pentru noi un perpetuu îndemn, ca să le luăm apărarea, precum ar rămâne un perpetuu monument al rușinei noastre în casu de indiferență către ei. De aceea fără a cerceta curente politice, prin cari bărbații de stat ai țerei noastre, au fost determinați să-și impun cea mai complectă rezervă față cu atatea nedreptăți comise sub ochii noștri, noi ascultând glasul datoriei și al iubirii noastre firesc și legitime, ne-am hotărît a lua cuvântul atunci, când ei nu mai pot să vorbescă, siguri fiind, că cauza lor bine cunoscută de Europa este cauza lor câștigată în fața Europei. Tăcerea noastră în aceste momente ar fi pentru noi o greșelă, de care noi am rămâne etern vinovați.

Iubim pe frații noștri de peste Carpați, fiind-că acolo e lăgănu nămului nostru, acolo a fost adăpostul poporului român în vremurile grele; din munții Transilvaniei ne-am coborît spre a recuprinde vechile noastre posesiuni devastate de barbari; cu ajutorul lor am ajuns să fim ceea-ce suntem astăzi, încât, pe lângă iubire, pe lângă simpatia de rassă, ne mai obligă și datorita.

Aceste sunt motivele pentru cari ne-am hotărît să vorbim atunci, când ei nu pot să vorbescă, când publicității lor sunt persecutați și se facem apel la iubirea de adevăr, la sentimentul de dreptate al contemporanilor și să arstăm, că lupta pentru cultura fraților noștri de peste munți se îndeplinește în condiții cu totul întristătoare, pe cari Europa nule bănuiesc și pe cari, suntem siguri nu le va permite.

Vom aduce în scenă acte istorice trecute și contemporane, cari se probeze celorl să voră avé bunăvoința și interesul să se lumineze în această cestiuie, că tóte cele afirmate de noi mai sus nu sunt decât expresiunea celei mai palpabile realități. Ne vom abține dela ori-ce comentarii, ca opiniunile ce se vor forma asupra acestei cauze, să pornescă din cea mai deplină obiectivitate. Acesta va fi prima garanția a succesului nostru. Istoricese, statisticesc, vom căuta să precisăm în linii generale situațiunea Românilor din Ungaria și Transilvania, care a făcut în timpul din urmă obiectul unei animate discuțiuni în presa străină și în special în cea germană. Din lumină nu va pute să iasă, decât adevărul, și sperăm că va eși și dreptatea.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Din comitatul Caraș-Severinului, 1891.

De multă se simția lipsa unui cor vocal în comuna noastră Colnic, care e o comună frumoasă și înzestrată cu conducători buni. Acastă lipsă s'a învins și Colnicenii se bucură vedându, că nici comuna lor n'a rămas înderăt de alte comune.

Tinerul de bună speranță Petru Ieremia, absolvând teologia în Caransebeș, a luat asupra-și sarcina grea de a înființa cor vocal, fără de a pre-

tinde vre-o remunerațiune. Instrucțiunea corului s'a început în postul Crăciunului; ér în ziua Crăciunului s'a cântat în biserică liturgia pe note spre mulțumirea tuturor.

În 25 Februarie v. c. s'a dat și un concert în favorul fondului școlar cu programa următoare: 1) „Corona Moldovei“, cor bărbătesc; 2) „Moșu Martinu“, poesiă de Iulian Grozescu, recitată de coristul Ioan Juică; 3) „Iată ziua triumfală“, cor bărbătesc; 4) „Marșul armatei române“, cor bărbătesc.

După aceea s'au jucat jocuri românesce, ca „Hora“, „Ardeleana“ etc.; ér mai în urmă s'au jucat jocuri din bătrân. Cu ocaziunea concertului, bravul conducător împreună cu coristii săi — în număr de 30 — a secerat aplause sgomotoșe, ba „Iată ziua triumfală“ a trebuit să o repeșcă mai de multe ori.

Multă bucuria a produs în inima Colnicenilor iubirea, ce a arăt' o bravul conducător Petru Ieremia către portul românesc. D-Sa a apărut înaintea conaționalilor săi în portul românesc și în opinii. Asemenea și coristii, la dorința d-sale s'au prezentat toți în opinii. Petrecerea a fost foarte animată și a durat până dimineața la 5 ore, când s'au depărtat toți ducându cu sine suvenirile cele mai plăcute dela primul concert al plugarilor români din Colnic.

Primesc sincera mulțumită d-lui conducător al corului, împreună cu coristii d-sale pentru bucuria, ce ni-a făcut' o cu ocaziunea concertului. Dăe Dumneșu, ca tinerul nostru teolog să urmeze pe calea părintelui său, a bravului preot Iosif Ieremia, despre ale căru merite pe terenul bisericesc și școlar — cu permisiunea onoratei Redacțiuni — voi raporta cu altă ocaziune.

Incheiu, rugându pe bunul Dumneșu să dăruiescă tinerului nostru cor viitor fericit.

Colnic, 26 Februarie v.

Colniceana.

Din comitatul Sălagiului, Martie 1891.

Oferindu-mi-se ocaziunea de a călători prin comuna Hotoan din Sălagiu, nu pot să nu-mi exprim bucuria asupra celor ce am vedut și audit acolo.

Comuna Hotoan abia are vre-o 500 de suflete, dăr e o comună fericită, căci are un preot brav și un învățător neobosit.

Preot este d-l Vasilie Păcașu, ér învățător e d-l Teodor Medanu. Acestui vrednic învățător este a se mulțami, că dintre locuitorii români ai comunei Hotoan, mai bine de 180 de inși se înfățișeză la biserică cu cărți de rugăciuni, va să dăcă cam jumătate dintre locuitorii

satului știu deja scrie și ceti cât de bine și e nedejde, că prin stăruințele acestui vrednic învățător nu peste mulți ani în comuna Hotoan nu se va mai afla Românu, care să aibă lipsă de condeiul altora. În fiă-care an școlarii din Hotoan fac esamene surprinștore.

Corul tinerimei din Hotoan este de model, așa că în întregă diecesa a Gherlei forte puține vei mai găsi asemenea lui.

Frumose merite și-a câștigat acest învățător și față cu școla română de fete din Șimleu, pe a căreia sémă din îndemnul propriu fact mai ani trecuți o colectă, care l'a costat mari osteneți.

Fără îndoală înțelepciunea și buna înțelegere, ce există între acest învățător și între meritatul preot de acolo d-l V. Păcașu, a fost și este isvorul de căpeteniă al binecuvântărilor, ce se revarsă asupra poporului român din Hotoan prin stăruința acestor lăudați conducători ai săi.

Dea Dumneșu, ca să se audă și despre alte comune românesce asemenea sciri!

Ună călător.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.“

Margitta, 13 Martie. Conferența electorală s'a ținut cu mare însuflețire. Popor mult.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciul biroului de coresp. din Pesta)

Viena, 14 Martie. Crescându pe di ce merge greutățile, ce se ivesc la negocierile pentru încheierea unui tractat comercial între Austro-Ungaria și Germania, tot mai mult slăbesce speranța, că va fi cu puțință a delătura aceste greutăți.

Roma, 14 Martie. Camera votă fără desbateri cu 213 contra 26 voturi prelungirea termenului de denunțare (abdicare), pentru tratatul de comerț cu Austro-Ungaria. — Principele Jerome Napoleon probabil nu va mai ajunge ziua de mâne.

Dunaföldvár, 14 Martie. Orașul a fost inundat, 800 de case sunt sub apă, dintre cari 150 s'au dărmat până acum. Miseria este de nedescris. Au perit și ómeni.

PLUGUL.

Aho, aho, copii argați stați puțin și nu mânați, lângă boi v'alăturați și cuvântul mi-ascultați. S'a sculat mai an Bădica Troian și-a încălicat

fi de urită stăpăna noastră, totuși în asemănare cu ea, sunt eu o ființă prôtă și necultivată.“

„O,“ dăse Alexis „ce nenorocire! Ei, decă poftesei, te voi învăța să citești.“ „Da, într'adevăr, de ce să nu încerc?“ dăse Lisa.

„Fóte frumos, draga mea! vom începe îndată.“

Se aședară pe ierbă. Alexis luă un caiet din busunar și o cerusă și Aculina învăța cu o ușurătate surprinștore alfabetul. Alexis nu putea în destul să admire priceperea ei ușoră. În ziua următoare dori să învețe a scrie. La început nu voi cerusa să o asculte; dăr după câteva minute făcea deja litere frumoșe.

„Ce minunată!“ strigă Alexis de mai multe ori; „într'adevăr învățăm mai inte decât după sistemul Lancaster.“

Și într'adevăr, la a treia lecțiune putea Lisa deja să citească cartea „Natalia, fiica boerului“, amestecându în cetera ei felurite observări, cari într'ade-

văr îl puneau pe Alexis în uimire, și ea umplu o fôie întrégă cu fragmente din această istorie.

După o săptămână începură să corespundeze unul cu altul. O scorbură dintr'un stearj bătrân le servea ca cută de scrisori. Nastja făcea în taină pe poștașul. Alexis își pune epistolele sale în scorbură și lua epistolele iubitei sale, scrise ca cu laba gâșcei pe hărțiă vênătă și simplă. În curându își însuși Aculina un stil mai elegant și mîntea îi se cultiva și îi se desvolta cu o iutelă uimitore.

Intr'aceea vechea cunoștință între Ivan Petrovici Berestoff și Gregor Ivanovici ajunse acum o amiciție intimă și confidențială; și adevă sub următoarele împrejurări. Muromski se gândi adevă seor asupra faptului, că într'adevăr a lui Ivan Petrovici după mórtea sa va trece în mâinile lui Alexis și că prin urmare Alexis va deveni unul dintre cei mai bogați proprietari din guvernament, și că sub împrejurările acestea, nu există nici o pricină, ca să nu mărite pe Lisa.

Bătrânul Berestoff din parte-și deși cunoscea pré bine însușirile vecinului său — séu „nebuniile englezesci“, după cum dăcea el — nu trecea însă cu vederea multele calități bune ale sale ca d. e. rara sa dibăciă; Gregor Ivanovici era înrudit deapropo cu contele Pronski, un bărbat cunoscut și cu influență.

Contele ar fi putut să-i facă mari servicii lui Alexis și Ivan Petrovici credea că Muromski de bună sémă ar fi fost bun bucuros și să vedă fata atât de bine îngrijită. Chibzuiră fiă-care pentru sine de multe ori planul acesta, și în fine și-l descoperi unul altuia, apoi se îmbrățișară și-și jurară unul altuia să reguleze lucrurile, și așa încep fiă-care în chipul său să chibzuiască asupra planului de operațiune.

Muromski prevădu, că va avea mari greutăți ca să înduplece pe Betsy să se mărite după Alexis, pe care nu-l mai veduse dela prânțul acela demn de amintire. I se părea, că nu se prea pot suferi unul pe altul; cel puțin Alexis nu mai făcuse nici o vizită la Prilucina

și Lisa se retrăgea îndată ce Ivan Petrovici i făcea cinstea unei visite.

Intrăceea se gândea în sine Gregor Ivanovici, decă l'as putea îndupleca pe Alexis să vină în totă ziua la noi, atunci de bună sémă că va trebui să-l iubesc Lisa. Acesta zace în firea lucrului; timpul va face celelalte.

Ivan Petrovici nu își prea spârgea capul cu reușita planurilor lor. Înca în ziua aceea chemă pe fiul său la sine în odaia sa, suflă căp-va nori de fum înainte sa și apoi dăse după câteva vreme:

„Mi se pare, Alioș*, că de mult n'ai pomenit, că ai vre-a să te întorci la óste séu uniformă de husar și-a perdut pentru tine strălucirea ei?“

„Nu, iubite tată!“ răspuse Alexis plin de respect, „dăr ved că nu-ți pare bine, decă mă duc éráș la husari. E datoria mea să ascult de tine.“

„Fóte frumos!“ răspuse Ivan Petrovici, „ved, că ești un fiu ascultă-

*) diminutivul dela Alexis.

p'unu calu invetat
cu numele Grauru,
cu seua de auru,
cu frâu de matasa
cätu vita de grosa;
si'n scari elu s'a ridicatu
peste campuri s'a uitatu
ca s'aléga'unu locu curatu
de aratu
si seménatu.
Si curéndu s'a apucatu
campulu netedu de aratu
si lungisu
si'n curmezisu.
S'a apucatu intr'o Joi
c'unu plugu cu doisprece boi,
boi bourei
in codä codälbei,
in frunte tintätei,
Mánați copii!
— Hii, Hii!
Diua totä a lucratu
brazdä négra resturnatu
si prin brazde-a seménatu
grâu maruntu si grâu de verá,
de-e Domnulu se resarä
Mánați mäi!
— Häi, Häi!
Si cât lucrulu s'a sfrisitu,
iatä, märi, s'a stárnitu
unu ventu mare pe pämentu
si ploi multe dupä ventu,
pämentulu de-au rëcoritu
si semänța a ncolpitu
Mánați copii
— Hii, Hii!
La luna
la septemäna
isü umplu cu apă mäna
si se duse ca se vadä
de i-a datu Dumneđu rodä,
si de-i gräulu resaritü
si de-i spiculu auritu.
Era 'n spicu câtu vrabia
era 'n paiu ca trestia!
Mánați mäi!
— Häi, Häi!
Troianu iute s'a intorsu
si din grajdu de locu a scosü
unu altu calu, mai nasdravanu
cum ii place lui Troianu,
negru ca corbulu
iute ca foculu,
de nu-lu prinde loculu,
cu potcova de argintu,
ce suntu spornici la fugitu.
Mánați copii
— Hii, Hii!
Elu voiosu a incälecatu,
la Tighin'a apucatu
si otelü a cumpëratu,
ca se facä seceri mari
pentru secerätorii tari,
si se facä seceri mici
pentru copilași voinici,
s'alte mai maruntele
cu mänunchiu de floricele
pentru fete tinerele
si neveste ochisele.

Mánați mäi
— Häi, Häi!
Si-a stränsu fine
si vecine,
si toti finii
si vecinii
Si vr'o trei babe bätrâne
care stiu rëndulu la päne,
Si pe campu i-a dusu
si pe toti i-a pusu
la lucrulu pämentulu
in recörea ventulu.
Mánați copii!
— Hii, Hii!
Ei cu stänga apucau
si cu dreapta secerau
si prin lanu inäntau
de päreau cä inotau;
alti'n urma lorü legau,
snopuri 'nalte adunau
si cläi mändre ridicau
ce la söre se uscau.
Mánați mäi!
— Häi, häi!
Apoi carele 'ncarca
si pe töte le căra
si cirezü 'nalte dura
in capulu pämentulu,
in sterita ventulu;
apoi aria isü facea
si din grajdu mai aducea
zece epe
totu sirepe,
si de par cä le lega,
si pe töte le mäna
imprejuru parulu
d'asupra fätäruului.
Mánați mäi!
— Häi, Häi!
Epele mereu fugea
funia de totu strängia,
de parü iute ajungea
si gräulu se treiera
si fläcäi 'lu ventura,
dimerlia scutura
harabalele 'ncarca
si la möra le pleca.
Mánați copii!
— Hii, Hii!
Iarä hotä cea de mörä
cänd vedü atäta carä
incärcate cu povarä,
puse cöda pe spinare
si plecä in fuga mare
la cea luncä de scäpare.
Lunca mare
frunza 'nare,
lunca micä
frunza-i picä.
Eru morarulu mesterü bunu,
zäria möra prin cätunu
si'si lua cococu miösü
si mi'lu imbräca pe dosü;
si'si lua ciocanu'n bräu
si mai lua si unu fräu;
apoi iute alerga,
möra cu fräu o lega
si-o apuca de cälcaiu
de-o punea pe cäpätäiu,

si'i da cu ciocanu'n seles
de-o aseäa pe mäsele.
Mánați mäi!
— Häi, Häi!
Elu o lua de läptocu
s'o da ér in vadü la locu,
si turna d'asupra 'n cosü
gräu maruntele de celü rosu:
gräulu s'aseza pe vaträ
si din cosü cădea pe piaträ
de sub piaträ in covatä
curgea fäinä curatä.
Mánați copii!
— Hii, Hii!
Troianu multu se bucura
decuiala mörei da,
pe morarü ilü däruia
apoi cälare suia,
si voiosu se inturna
cu fläcäi ce mäna,
ér boii se opinteau
si roțile scärtiau
Mánați mäi!
— Häi, häi!
Etä mändra jupänésä
Dochina cea frumösä,
c'audia tocmai din casä
chiotulu fläcäilorü
scirtitulu carelorü;
si'n camarä cä mergea
si din cuiu isü alegea
sitä mare si cam deasä
totu cu pänzä de matasa.
Sufleca ea mäneci albe
si-aräta brațele d'albe,
si cernea, märi, cernea,
ninsörea se asternea;
pe susu dobele bäteau,
negurele josü cădeau.
Mánați mäi!
— Häi, Häi!
Apoi mama plämädea
s'o läta pänä dospia;
adoi colaci invërtea,
pe lopatä mi-i culca;
apoi erä pe lopatä
rumeni li scotea si gata.
Atunci ea impärtea vr'o cincü
la fläcäi cei voinici,
si impärtea trei coläcei
la copii mititei,
erä mändrulu bärbatü
fi dedea unu särutatü.
Mánați mäi!
— Häi, Häi!
Cum a datu Dumneđu anu
holde mändre lui Troianu
ast-felü se dea si la voi
ca s'avemü parte si noi;
se vä fiä casa
casä,
se vä fiä masa
masä;
totu cu mesele intinse
si cu tețele aprinse;
totu cu casele ingrijite
cu bunü öspeți locuite;
si la anulü se trätü,
se vä gäsümü in floriți

ca perii,
ca merii
in mijloculu verii.
Mánați mäi!
— Häi, Häi!
De uratü amü mai ura,
dér ne-i cä vomü insera
pe la curtea dumneavösträ,
departe de casa nöstra.
Dumneavösträ aveți parte
de curți 'nalte, luminate,
väruite
sindrilité
si cu ferestrii strälucite;
noi avemü bordeie mici,
bune de pluguri voinici,
velticité
si lipite
si cu stuh acoperite;
dér cäte paie 's la noi
atäti bani fie la voi!
De uratü, am mai ura
dér ni-i. cä vomü insära
si avemü a trece in cale
o dumbravä rea din vale,
unde suntü fete nebune
ce asvirle cu alune
si se légä de feciori
ca albinele de flori,
si le'ncurcü cäräriile
totu cu desmerdäriile.
(Din colecția V. Alexandri.)

ECONOMIA.

Ce trebuie să faci stuparul în Martie!
Timpulu äșteptatü cu atäta neräbdare,
mai alesü de cätträ stuparii cei tineri,
a sositü.
Rațele calde si datätöre de viöptä
ale sörelui resbescü prin vëzduhu,
si intréga fire, ca reinviatä, isü desfäsurä
frumsetea sa si cuprinsä de farmeculu ei,
totä zidirea i-se face robü.
A sositü vesela primävërdä, si cine nu
se bucurä de sosirea ei?!
Se bucurä totä ființa, ne bucurämü
noi ömenii cu totii, si se bucurä indeosebi
stuparul, pe care ilü intrece in bucuriä
numai iubitele sale insecte,— albinele.
Priviti, stupari, la sborulü lorü
si li veți ințelege numai decätü bucuria,
ce vä va invesele, öcöi sciti ce cäntä ele?
De dragulu stuparilorü tineri, cari
nu au avutü rëgazü se invețe frumösä
si dulcea limbä a albinelorü, vä voiu tälmäci
cänteculu in limba nösträ. Etä-lü:
Ceriulu caldü cu d'albe stele
Erasü s'a ivitü,
Sute, mi de floricele
Josü au in floritü.
Sé gräbimü dér soridöre
Vesele, usürü,
Sé sburämü din flöre'n flöre
Si se facemü sporü.
Grijesce-ne decü stäpäne
Pänä flori avemü,
Cäci ädi, si mäni, si poimäne
Totü niere'ți cärämü.

torü, acesta më liniștesce. Eu din parte-mi nu-ți voi sta în cale... n'asü voi să intri în serviciu civil... dér deocamdatä asü voi bucurosü să te însorü.
„Cu cine tatä?“ inträbä Alexis.
„Cu Elisaveta Gregorovna Muromski“ rëspunse Ioanü Petrovici, „o drägäläsä mirésä, he?“
„Tatä, pänä acum nici nu m'am gânditü la însurätöre.“
„Toamai pentru aceea m'am gânditü eu in loculu töu.“
„Cum vräi tu, insä nu potü suferi pe Elisaveta Muromski.“
„Mai tärdiu vei trebui sä o suferi. Cu timpulu va veni si iubirea.“
„Dér semtä, cä nu suntü in stare, sä-o facü fericitä.“
„Nu te mähni tu de fericirea ei. Așa respectezi tu voința tatälu töu? Acestea suntü frumöse lucruri!“
„Cum itü va plăcea, dér nu m'asü insura incä — si nici nu më voiu insura.“
„Trebuie sä te însori, decä nu, te desmöstenescü si ceea ce privesce bunurile — dëu le voiu vinde söu le voiu risipi si nu-ți voiu läsa nici o para chiörä.“

Itü dau trei zile timpü de gânditü si nu îndräsni in rëstimpulu acesta sä dai față cu mine“.
Alexis scia cä, decä tatälu söu si-a pusü ceva in gândü, nu va fi in stare sä-lu abatä nimicu dela acesta. Dér Alexis îi semëna tatälu söu si era totü atätü de incäpätinatü ca si elü. Se duse in odaia sa si se gândea asupra marginilorü voinței pärintesci, se gândi la Lisaveta Gregorovna, la amenințäriile sër-bätöresci ale tatälu söu de alü face seritorü si in fine la Aculina. Pentru intäiașidatä simți elü, cä o iubescü cu pasiune; îi träsni prin capü ideia romanticä sä se însöre cu o țërancä si sä trätiescä din munca mänilorü sale, si din cätü se gândea mai multü la pasulu acesta, cu atätü i-se pärea mai räționalü. De cätä-vä vreme incetaserä intëlningirile din pädurice din cauza timpulu ploiosü. Elü scrisie Aculinei o epistolä confusä si impärtäsi nenoröcirea, ce-lü amenință si-i offeri mäna. Elü duse in datä epistola la oficiulu lorü postalü, si se puse förte mulțämütü la odihnä.

In diua urmätöre desü de diminëtä se duse Alexis cälare la Muromski, hotäritü sä indeplinésca planulu söu, ca sä-i facä cunoscutä intențiunea sa. Elü spera, cä-i va stërni generositatea si'lü va cästiga pentru sine.
„Acasä e Gregor Ivanovici?“ inträbä elü, oprindu-si calulu inaintea casei boeresci de la Prilucina.
„Nu, d-le!“ rëspunse servitorulu.
„Gregor Ivanovici a plecatü astädi desü de diminëtä.“
Ce necazü, isü gändi Alexis.
„Este acasä Elisaveta Gregovna?“
„Da“.
Si Alexis säri de pe calü, dädü hëturile servitorulu si inträ neanunatü in läuntru.
Acum se va hotäri, si duse elü, apropiändu-se de odaia de locuitü. Eu insusü îi voiu deslusi ei töte.
Inträ in läuntru si — rëmase incremenitü! Lisa — nu, Aculina, scumpa si frumösä sa Aculina, sedea la feresträ si cetea scrisörea lui nu in sarafanulu ei,

ci in haina ei albä de diminëtä. Era atätü de ocupatä cu cetirea, incätü nu auđi cänd a intratü.
Alexis nu putü suprima unu strigätü de bucuriä. Lisa se späriä, ridicä ochii in susü, scöse unu tipëtü si voi sä fugä afarä. Elü se repeđi asupra ei si-o opri.
„Aculina, Aculina?“
Lisa se încöcä sä scape „Mais laissez-moi donc monsieur — mais êtes-vous fou?“ strigä ea in limba francesä de mai multe ori si-si intörse capulu dela elü.
„Aculin'o, scumpa mea Aculin'o!“ repeđi elü, särütändu-i mänilé.
Miss lakson, care era de față la cëstä priveliște, nu scia ce sä credä. In momentulu acesta se deschise ușa si Gregor Ivanovici inträ in läuntru.
„Aha!“ duse Muromski, „mi se pare cä v'äți ințelesü!“
Va fi de prisosü a-i mai spune cëtitorulu, cum a fostü deslegarea.
Ucu Paolo.

*) Pe românește lasă-mă Domnule, eşti nebun?

Acesta e cântecul albinelor! Pentru stuparî totu farmecul zace fãrã in- doelã în şirul din urmã, dër oa sã te poţi şterge pe buze cu elu, trebuie sã ai în vedere vorba ceea, cu care se începe versul din urmã.

Ca sã ne bucurãm decî cu imbel- şugare de ceea ce ne promitu albinele nôstre în versul din urmã, trebuie sã ţinemu sãmã de urmãtoarele datorinţe:

1. Sã scõtemu stupi afarã din locul unde i-amu iernatã. Pentru lucrul acesta nu se pôte ficsa o õi anumitã, cãci în luna lui Martie frigul se luptã pe mórte pe viêtã cu cãldura şi adese-orî frîgul abia pela mijlocul acestei luni îşi ia rãmasu bunã dela noi. Prin urmare trebuie sã fimu cu bãgare de sãmã la timpul, când îi aşedãm pentru sburatã; sã nu ne grãbimã prea tare, cãci fiindu peste õi vremea schimbãciõsã, albinele eşte rebegescu pe afarã de frigũ şi astfel putemu perde pãnã şi peste jumëtate din ele, dër nici sã nu întãrdiemu prea tare, cãci în casul acesta le cãşunãm scãderi în spõ- rire. Celu ce se scie folosi potrivit de timpul lunei acesteia, acela face sporũ mare în stuparîtu, cãci luna acesta e de naturã a pune temeiu la bunãstarea stupiloru.

În luna acesta regina (matca) începe deja a depune oue şi decî stupii au trebunîntã de cãldurã, de apã şi de nutrementu, decã însã îi vomu ţinã prea multu în locul de iernatã, rãmãnemu îndãrãtu cu timpul pe care l'amu perdatu. Totu în luna acesta albinele gãsecu polenũ (propolis, fãrinã de florũ) şi carã acasã folosindu'lã la nutirea puiloru. Mai gãsecu şi puţinã miere, care de asemenea o folosescu la nutirea puiloru. La aşedãrea stupiloru în stapina de varã, grijimũ ca faţa coşniţei, adecã urdinişul, sã stee spre mēdã-õi, ér dosul spre mēdã nôpte.

2. Cercetãmũ stupii, decã au reginã. La târne constatãmũ acesta uşorũ, fiindcã scõtemu fagurii rēndũ pe rēndũ pãnã vomu da de reginã. La coşniţele simple însã acesta e mai cu greu; dër decã vomu vedẽ, cã albinele dela cutare stupũ nu carã polenũ, atunci putemu fi siguri, cã acelaia îi lipsesc capulã conducãtorũ — regina. În casul acesta ilũ imprenãmũ cu altulũ, sãu decã avemu reginã rezervistã, îi oferimũ una. Cu lucrarea acesta nu ni este iertatũ sã întãrdiemũ, cãci la casũ contrarũ albinele dela stupulũ, care nu are reginã bunã, nu vorũ întârdia multũ a'şã alege o altã reginã dintre albinũ, o sõtã a lorũ, pe care stuparii o numescũ „reginã falsã”. Stupulũ cu reginã falsã e fõrte grũ de revindecatũ, cãci albinele nu mai primescũ altã reginã avēndũ una, ér de ucisũ nici vorbã, deore-ce nu o poţi cunõsce. Astfelũ în curēndũ se va prãpãdi întregũ stupulũ, decã nu ne folosimũ de unũ mijlocũ õre care de scãpare.

Mijlocul celũ mai potrivit pentru de a ne scãpa de regina falsã, ilũ vomũ arãta în numērulũ viitorũ, când vomũ vorbi şi despre celelalte datorinţe, ce le are stuparulũ în luna lui Martie.

MULTE ŞI DE TOATE.

Dela Samara la Parisũ cu trãsurã. Contele Leonida Euaţki, mare proprietarũ şi oficerũ rusũ, s'a rãmãşitũ pe 20.000 de ruble, cã va percurge cu sania sãu cu trãsurã în decursũ de 80 de õile Europa cen- tralã, începēdu-şã interesanta cãlãtoria dela Samara în josũ pe riuul Volga pãnã la Parisũ. Cea mai mare parte din colosalulũ drumũ l'a percurşã deja, ajun- gēndũ cu finea lunei trecute la Mainz. În urma legãmēntului fãcutũ, la Parisũ e datorũ sã ajungã numai cu unũ calũ la trãsurã. Când a plecatũ a avutũ 4 cai la sania, dër unulũ l'a vēndutũ l'a frontiera dintre Rusia şi Germania. Caii acestia suntũ micũ de staturã, dër aprigũ, focõşũ şi iuţi încãtu nici urmã de oste- nelã nu poţi vedẽ la ei în urma unui aşã mare şi grabnicũ drumũ.

Victimele limfei lui Koch. S'a fãcutũ statistica oficialã a rezultate- lorũ de pãnã acum ale tratamentului bolna- vilorũ de tuberculosã cu limfa lui Koch,

care fãgãduia a stinge ofica de pe su- prafaţa pãmēntului. Dupã acestã sta- tisticã, în totũ casulũ mai multũ opti- mistã decãtu pesimistã, s'au tratatũ în clinicile din Berlinũ 1272 persoane, din- tre cari 932 bolnavi de tuberculosã plã- mēnilorũ, 120 de tuberculosã altorũ or- gane, 700 de tuberculosã pielei. Dintre cei dintãiu au fostũ concediatũ ca vin- decatũ 13 inşi, au fostũ apoi 171 a cã- rorũ stare s'a îmbunãtãşitũ mai multũ, 194 mai puţinũ, 586 de locũ; 46 au mu- ritũ. Dintre cei din categoria a doua au fostũ consideratũ vindecãtũ 15; 148 in- dreptãtũ mai multũ, 237 mai puţinũ, 298 de locũ; 9 au muritũ.

Poporaţiunea pãmēntului întregũ, calculatã pe anulũ 1890 este urmãtoarea: Europa 380.200.000 locuitorĩ Asia 850.000.000 Africa 127.000.000 Australia 4.730.000 America nordicã 89.250.000 America sudicã 36.420.000

Cu totulũ 1,487,600,000 locuitorĩ. La acestia se mai adãuge 300,000 din regiunile polare. De sine se înţelege cã constatãrile acestea suntũ pentru „õerile exotice” cam arbitrare, fiindcã nu suntũ introduse numērãri obligãtoare ale po- poraţiunei, din interiorul continentelorũ, afarã de Europa şi de o parte a Americi.

Sciri comerciale.

B.-Pesta, 7 Martie. Pentru tērgulũ, care începe mãne, au sositũ deja cum- pãrãtorũ, şi în unũ articolũ, se şi desvõltã o mişcare moderatã. În genere însã nu pôte fi nici o mişcare viuã pãnã nu se deschide navigaţiã pe Dunãre. Numērãrũ este abundantũ în piaţã. Efectulũ prima se pôte plasa cu 3 1/2 %.

Cereale. Rapõrtele din pieţele esterne fãrã esceþtiune, aratã preţurũ ferme pen- tru sēptēmãna trecutã. În New-York fã- ina a închiatũ cu 10 cenţi. grãulũ cu 1—1 1/2 cenţi mai susũ. De asemenea a fostũ urcãrũ în Franca, Anglia şi Ger- mania.

În B.-Pesta, mişcare şi cãutare pu- ţinã. Pãstãiose. Negõţũ restrĩnsũ. Preţu- rile neschimbate. Victualie. La începutulũ sēptēmãnei negoţulũ de oue fermũ. Mai târdũ din cauza timpului domolũ şi a ofertei mai mari, preţurile a mai scãdutũ la 3—4 fl. lada. Astãõĩ s'au vēndutũ 46—47 la 1 fl. — Galite. Negõţũ fermũ. Ofertã slabã. Preţulũ urcatũ, s'au plãtitũ: gãsece tãiate 5—5.50 fl., vii, îngrãşate 3.40, 4 fl., pui 1.20, 1.60 fl., curci 5—6 fl. — tôte cu pãrechea. — Cartofi gãlbenei 2.80, 3.40 fl. 100 de chilogram.

Unsõre de porcũ s'au vēndutũ de oraşũ cu 54.25, 54.50 fl. Sãu notēza 35, 35.50 fl. Lãndã, cãutare slabã, preţurũ scãdute. Pei uscate au intratũ puţine, preţu- rile bune, de bon, bune 20—24 fl., de mijlocũ 11—12 fl., pitlingi 8—10 fl. — pãrechea. Pei de calũ s'au vēndutũ 6000 bucãtũ, grele 11, 11.50 fl., de mijlocũ 9, 10.50 fl. pãrechea.

Cãlendarulũ sēptēmãnel. Germonaru. Sõrtele. Cãlendarulũ Iulianũ. Cãlendarulũ Gregorian. 1891. Pilele sēptēm. Dun. Lunã. Marş. Mercuri. Joi. Vineri. Sãmb. 3 Mart. Eutropiu. 4 Cuv. Gerasim. 5 Mart. Donon. 6 SS. 42 Muc. d. Amoria. 7 Par. Vasilie şi Efreim. 8 Par. Teoflact. 9 + SS. 40 Muc. d. Sebas. 10 Cristof. 11 Henrieta. 12 Gertrud. 13 Alexandru. 14 Iosif. 15 Hubert. 16 Benedict.

(Balsamũ de viêtã alũ lui Dr. Rosa.) Dintre tôte organele, cari compunũ in- teriorulũ corpului omenescũ, cele mai importante suntũ fãrã îndoialã stoma- chulũ şi canalulũ intestinilorũ. Pentru aceea este consultũ, ca la cea mai micã bolnãvire a acestorũ organe sã aibã fie- cine unũ medicamentũ la îndemãnã, care dupã o scurãã întrebunîtare sã delãture bõla. Unũ asemenea medicamentũ pro- batũ este „Balsamulũ de viêtã alũ lui Dr. Rosa”, cunoscutũ şi fõrte plãcutũ de decēnii în întregũ Austro-Ungaria, se preparã în farmacia lui B. Fragner, Praga şi se capetã în tôte farmaciile mai mari.

Cursulũ pieţei Braşovũ. din 14 Martie a. c. 1891. Banenote romãnesci Cump. 9.07 Vēnd. 9.11 Argintũ romãnescũ „ 8.02 „ 8.07 Napoleon-d'ori „ 9.08 „ 9.12 Lire turcesci „ 10.30 „ 10.35 Imperiali „ 9.28 „ 9.34 Galbinũ „ 5.32 „ 5.35

Seris. fonc. „Albina” 6% 101.— „ — Ruble rusesci „ 5% „ 99.50 „ — Mãrci germane „ 180.— „ 181.— Discontulũ 6-8% pe anũ. 55.50 „ 56.50

Bursa demãrfurũ din Budapesta dela 11 Mart. n 1891.

Table with columns: Sãminte, Qualitatea per Hect., Preţulũ per 100 chilogr. (dela pãnã). Includes items like Grãu Bãnãtenescũ, Grãu dela Tisa, Sãminte vechi ori nouã, soiulũ, and various oils.

Proprietarũ: Dr. Aurel Mureşianu. Redactorũ responsabilũ interinalũ: Gregoriu Maiorũ.

Advertisement for Iosifũ Csik, Prima fabricã de Syrmier Portland-Cement şi varũ-hydraulicũ in BEOCSIN. Includes details about the central office in Budapest and various medals won.

„ARDELEANA”, Institutũ de creditũ şi de economii, societate pe acţiũ în Orēştiã.

Contulũ Bilanţului. Active: Cassa în numērãrũ 8,585.40, Efecte publice 9,112.50, Cambii de bancã escomptate 248,466.30, etc. Passive: Capitalũ socialũ 75,000, Fondulũ de rezervã 17,463.18, etc.

Orēştiã, la 31 Decemvre 1890 st. n. Iosif de Orbonaş m. p., Elia Popoviciu m. p., Dr. Ioan Mihu m. p., Aurel Popovici-Barcianu m. p. Subsemnatulũ comitetũ am esaminatũ bilanţulũ presentũ, şi confrontãndũ-lũ cu registrele principale şi ausiliare ale societãţii ţinute în bunã regulã, l'am gãsitũ în consonanţã cu aceleaşi şi exactũ.

Ganz seid. bedruckte Foulards fl. 1.20 bis fl. 4.63

450 versh. Dessins) — versh. roben- und flüchweife porto- und zollfrei in's Haus das Seiden-fabrik-Dépôt G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Turnătoria de fer și fabrica de mașini a lui **SCHLICK**

SOCIETATE PE ACȚII IN BUDAPESTA.

FABRICA ȘI BIROUL CENTRALŪ:

VI., Kűlső vác-út 1696/99,

BIROULŪ IN ORAȘŪ ȘI DEPOSITULŪ:

VI., Podmaniczky-utca 14,

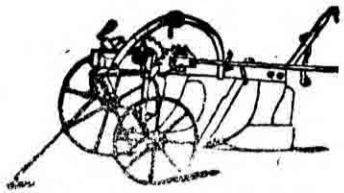
Recomandă escelentū construatele

Garnituri de treieratū cu aburū și cu vĕrtejū (Göpel),
precum și cu mai multe din cele mai mari premii distinssele

Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 brazde,

Pluguri Rayol patent.,

Pluguri-Rayol, Pluguri originale ale lui
Schlick și pluguri **Vidats** pentru o brazdă,
unelte pentru lucrarea pământului, grape și
spărgători de bulgări.

584,24—2

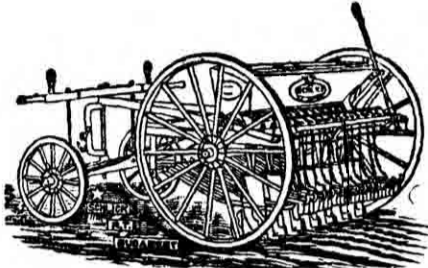
Mașini d'osemănatū în rândorū „**HALADAS**“, patentate ale lui Schlick.

Mai departe s'afă în depositū mori pen-
tru curățitul cerealelorū (sistemū Bak-r
și Vid-ats), mașini pentru prepararea nu-
trețului, batóze de porumbū (cucuruzū),
móii pentru uruitū, mori de uruiatū cu
putere de aburū „Hungaria“ patent. lui
Jokáy, mori de măcinatū și instalațiunī
pentru mori de uleiū.

Mașini originale americane de sece-
ratū și legatū snopii, mașini de cositū
érba, căi ferate pentru câmpū etc.

Prețurile cele mai eține. — Condițiuni favorabile pentru plată.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

Anunț.

Subscrisulū măiestru croitorū încunosciițeză
pe onor. publicū și onor. clientelă, că și-a asortatū

ATELIERUL sĕu de CROITORIA

din

Ulița Scheilorū No. 102 (Orfanilorū No. 4).

cu totū felulū de mostre pentru haine bărbătesci
din materiile cele mai moderne pentru sezonulū
de primăveră și vĕrd.

Totodată cu onóre face cunoscutū onor publicū
că după o experiență de mai mulți ani ca calfă,
după ce a făcutū unū cursū specialū la prima școlă
de croitoria din Viena și după ce ca măiestru lu-
creză în Brașovū de patru ani în acĕstă ramură,
esecutĕză cu cea mai mare promptitudine, cu punc-
tualitate și cu prețuri moderate începĕndū dela 15 fl.
în susū orĕ-ce felū de

Costume bărbătesci cu stofă cu totū
după moda cea mai nouă, spre deplină mulțămire.

Rogū pe onor. clientelă și pe onor publicū a
mĕ onora cu încrederea sa

Cu distinsă stimă

THEODOR PLOSCĂ

croitorū.

588,4—2

ANUNCIU.

Am onóre a aduce la cunosciița onor. publicū, că am deschisū aci
în locū

Strada Hirșer No. 10 sub teatru

O prăvăliă de sticlăria, lampe etc.

în care mă voiū sili a mulțami pe onor. mĕșterii atātū în ce privesce
cualitatea articolelorū mele procurate din cele dintăiu fabrici interne și
esterne, câtū și prin prețurile cele mai moderate, și voiū lua asupra și
așezarea de **giamuri** în prăvăliă și prin case.

Recomandāndū onor. publicū prăvăliă mea bine asortatā așteptū
sprijinulū celū mai posibilū și numerosă cercetare.

Brașovū, Martie 1891.

Cu distinsă stimă

Neculae Ghighiniță.

ANUNȚŪ.

'Mi iau voiă a face cunoscutū onor. publicū, că prin cum-
pĕrarea favorabilă de materialū, sunt pusū în plăcuta pozițiune
de a confecționa după măsură

tóte soiurile de încălțăminte

din materialū de prima calitate, durabile, de exteriorū elegantū,
cu prețuri fôrte moderate.

Atrăgū cu deosebire atențiunea asupra ghetelorū lucrare după
modulū englezū, peste totū cusute, ușore și fôrte durabile, mai
departe asupra ghetelorū cu snure, pentru turiști fôrte de reco-
mandatū, croite dintr'o bucată de pele, fără de nici o cusătură,
impermeabile. Asemenea s'afă în depositū încălțăminte gata,
confecționatā de mine din materialū bunū, cu prețuri modeste.
Cunosciițe suficiente, numeroșe esperiențe, precum și lucrători
bine instruați 'mi facū posibilū a satisface tuturorū cerințelorū.
Încrederea onor. mĕșterii țintescū a'mi păstra prin marfă bunā
și serviciu promptū.

Pentru a lū onora cu comande numeroșe se rógă
Cu înaltă stimă

Friedrich Bahmüller

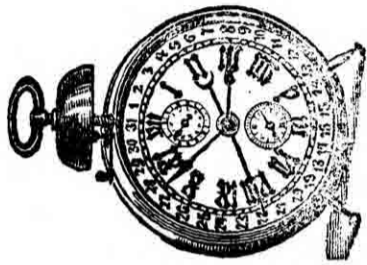
măestrn pantofarū.

Brașovū, Strada Mihail-Weiss No. 17.

539,4—3

CU CALINDARŪ

fl. 3.75

fl. 2.95

PREȚUL

Ceasornicū cu mehanismū pentru
deșteptatū, Anker, năpca luminatōrū,
înaltū de 18 centimetri, casulū de
metalū niceatū.

EMIL MAYER
FABRICA DE CEASORNICE
Wien, I., Bauernmarkt 12.

Ceasornice cu Cucu, casulū fru-
mostū sculptatū, minutarū de os, cu
mehanismū, care bate ceasurile fl. 8.
Lista cu prețurile fabricii pentru
totū soiulū de ceasornice de părete
și de buzunarū gratis. 580,10—9

Ajutorū grabnicū și sigurū

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHŪ ȘI URMĂRILE ACESTORA !!

Mijloculū celū mai bunū și eficee pentru mântinerea sântății, curățirea su-
curilorū precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja
prețutindĕnea cunoscutulū și plăcutulū

„**Dr. Rosa's Lebens-Balsam**“.

Acestū balsamū preparatū cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tă-
măditōre se dovedesce ca fôrte folositorū în contra tuturorū greutăților de mistuire
cărcei de stomachū, lipsa de apetitū, rigăelei, congestiunilorū, haemorhoidelorū etc. etc.
În urma eficeității sale a devenitū acestū balsamū acum unū sigurū și doveditū
medicamentū de casă popularū.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunosciiță stau la dispozițiā!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, facū pe fiecare atentū, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa's
Lebens-Balsam**, care singurū numai de mine este preparatū după receta originală, este
învelitā în hărtia grōsă albastră, care pōrtă în lungulū ei inscripțiā: **Dr. Rosa's Le-
bens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în
limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntū provĕqute cu alăturata
marcă a fabricii luatā sub scutulū legalū.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilū sĕ pōte procura numai în

Depositulū principalū alū producĕtorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“

Prag 205—3.

În **Budapesta**: la farmacia I. von Török.

Tóte farmaciile din **Brașovū**, precum și tóte farmaciile mai mari din mo-
narchia Austro-ungară au deposite din acestū balsamū de viĕtă.

Totū de acolo se pōte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unū medicamentū sigurū și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutū
în contra tuturorū inflamațiunilorū, rănilorū și umflăturilorū.

Acĕsta se 'ntrebuințeză cu succesū sigurū la inflamațiunī. la stagnațiunea lap-
telui și întărireā țitelorū cu ocasiunea întĕrcării copilului, la abscese, ulcere, pustule
cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții [ulcerațiunī] la degete, la întă-
rituri, umflături, tumōrea glandulelorū limfatice, lipome etc. — Tóte inflamațiunile,
umflături, întărituri se vindecă în timpulū celū mai scurtū; la casuri însă, unde s'a
formatū deja puroiu absorbĕ buba și o vindecă în timpulū celū mai scurtū fără dureri.

În cutiōre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De ôrce alifia de casă universală de Praga sĕ imitĕză
fôrte desū, facū pe fiecare atentū, ca singurū numai la mine
se preparĕză după receta originală. Acĕsta este numai
atunci veritabilă, decă cutiōrele din metalū galbinū, în cari
se pune, suntū înfășurate în hărtia roșă pe care s'afă tipăritā în 9 limbi esplicați-
unea cum sĕ se întrebuințeze. Împachetate și în cartōne vinete — cari suntū provĕ-
qute cu marca fabricii de mai susū.

Balsamū pentru auđū.

(Gehör-Balsam)

Celū mai probatū și prin multe încercări celū mai temeinicū medicamentū
pentru vindecarea auđului greu și spre redobĕndirea auđului perdutū. 1 Flacon 1 fl.
324,26—22